

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

11 Aralık 2012 Salı

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

11 Aralık 2012 Salı

---0---

K O N U

Sayfa

İstihdamda cinsiyet eşitliği ve sosyal güvenlikte cinsiyet eşitliği; reform kapsamında sağlanan haklar, kadın istihdamının teşviki, 6111 sayılı yasa kapsamında getirilen yenilikler ve sosyal güvenlik harcamaları ile cinsiyet eşitliği hakkında

1:40

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:40

İsmail SEVİNÇ (SGK Aktüerya ve Fon Yönetimi
Daire Başkanı)

2:12, 14:16, 19, 27,
28, 38:39

Nurdan ŞANLI

(Ankara)

6, 7,12, 17:18,25,
26

Nurgül AKSOY (Kadının Statüsü Genel
Müdürlüğü Aile ve Sosyal Politikalar Uzmanı)

8:9, 33:34

Dr. Halil AKÇE (SGK Genel Sağlık Sigortası
Genel Müdürlüğü Politika Geliştirme Daire
Başkanı)

12

Mustafa ŞAHİN (TBMM Uzmanı)

13:15, 19:20, 27:28,
36:37

Şebnem AVŞAR KURNAZ (Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü Araştırma Geliştirme Tanıtım Başkan Vekili)	16, 28, 29:32,33, 35, 37:38, 40
Banu TUNCAY YILDIZ (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Ekonomik Statü Daire Başkanı)	16:27, 28
Ahmet ÇOBAN (Strateji Geliştirme Başkanlığı Bütçe Kesin Hesap ve Raporlama Daire Başkan Vekili)	16, 34:35
Mehmet Kerim YILDIZ (Ağrı)	31,32:33, 34, 35
Taşkın BABAOĞLAN (Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanı)	34,35:36, 39
Hicran ATANIR (Sosyal Güvenlik Uzmanı)	39,40

Açılma Saati: 15.19

Kapanma Saati: 17.29

11 Aralık 2012 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.19
BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

_____0_____

BAŞKAN - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bünyesinde kurulan “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme” konulu alt komisyon toplantımızın 6’ ncısını açıyorum.

Katılımcılara teşekkür ediyorum; değerli bürokratlarımıza, uzmanlarımıza, Komisyon üyelerimize, Komisyonumuzun uzmanlarına hoş geldiniz diyorum

Şimdi, benim önümdeki gündeme göre Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından gelen uzmanlarımız var. Sosyal Güvenlik Kurumundan gelen uzmanlarımız var. Bir de bizim daimi uzmanlarımız var. Yeni gelen uzman arkadaşlar için hatırlatmak istiyorum, biraz değişik bir format var. Bizim daimî uzmanlar da katkı sağlayabiliyor, soru sorabilir, onlar da çünkü dikkatle izliyorlar bu toplantıları.

“Toplumsal Cinsiyete Dayalı Bütçeleme” Türkiye’de yeni tartışılan bir konu, en azından Parlamento seviyesinde ilk defa tartışılıyor. Daha önce bir iki akademik çalışma dışında çok fazla çalışma yok. Öyle olunca da tabii sizlerin bize vereceği bilgiler daha da değerli oluyor. Ama şöyle bir şey var, bu ilk defa tartışıldığı için, sizler de tam olarak bilemiyor olabilirsiniz yani kurumlarınızda teorik olarak oluşmuş olabilir, herhangi bir uygulaması yapılmamış olabilir. Buradaki soru ve cevaplardan da “Evet biz de bunu daha tam bilmiyormuşuz.” diye düşünebilirsiniz, bunun hiçbir mahzuru yok. Bu Komisyon çalışmasını tamamlayıp raporunu yazana kadar size açık. İstedığınız zaman buraya gelebilirsiniz “Benim ilave edeceğlerim var, yeni bilgilerim var, katkı sağlamak istiyorum.” diyebilirsiniz ya da bunları yazılı olarak Komisyonumuza bildirebilirsiniz.

Bu komisyon, alt komisyon, çalışmasını tamamladıktan sonra biliyorsunuz bir yayın, bir rapor çıkacak. Biz bu raporda hiçbir konunun eksik kalmamasını istiyoruz. O anlamda belki, hatta sizlerle bir 2’nci tur bile yapacağız. Yani, hep birlikte bilgilendikten, bu işin kavramını, uygulamasını, uluslararası boyutunu öğrendikten, kavradıktan sonra belki tekrar bir araya gelip hep birlikte gözden geçirme ihtiyacımız olacak. O anlamda, ben, bugün Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından ve Sosyal Güvenlik Kurumundan gelen değerli uzmanlarımız, bürokratlarımızdan bu içerik dâhilinde, bu komisyonla ilişki ve irtibat kurmalarını rica ediyorum. Yani bugün buraya geldim, anlattım, bitti değil rapor yayınlanana kadar inşallah birlikte çalışmamızı sürdüreceğiz. Çünkü bu Komisyonun çalışmasının bitimiyle biz, ülkemizde, Hükûmete ya da ilgili kamu kurumlarına “Toplumsal cinsiyete duyarlı

bütçeleme uygulayın ve şu şekilde uygulayın.” demek zorunda değiliz. Belki de şöyle bir model diyeceğiz, belki de bunun uygulaması sırasında şöyle sakıncalar çıkıyor, bunun yeniden değerlendirilmesi diyeceğiz. Bilemiyorum yani çok kesin olarak buradan şu anda o raporda, sonuç bölümünde neyin yer alacağını süreç içinde sizlerle birlikte saptayacağız. Çünkü önemli olan Hükümetimizin ve kamunun doğru karar alıp bu ülkeyi yönetirken, doğru tavsiyelerle ve bilgilerle donatılmış olması. Yapmış olmak için bir şey yapmak çok uygun değil.

Bu anlamda size bir örnek vereyim, üzerinde belki siz de bir araştırır bakarsınız. Dünyada ilk kez Avustralya uyguluyor 1984’de. Fakat zaman içerisinde merkezî hükümet politikası olmaktan çıkıyor. Sadece yerel, lokal anlamda bazı yerlerde uygulaması kalıyor. Bazı yerlerdeki uygulamalardan vazgeçiliyor. Şimdi, biz, bunun, bu bütçeleme mantığının, sisteminin yararları kadar, uygulayan insanlar ve ülkeler niye acaba vazgeçtiler ona da bakacağız. Neler işlemedi, neler zordu? Bu açıklamaları size yapıyorum. Sizin de bizi bilgilendirirken aynı eleştirel ya da zaman zaman destekleyen bakış açısıyla konuya yaklaşmanızı açıkçası ben çok önemsiyorum. “Evet, çok güzeldir yapalım, kadını güçlendirir, ayrımcılığı engeller, eşitlik mücadelesine katkı sağlar, bu konuda Hükümetin kararlılığını gösterir ama şöyle şöyle uygulamada sakıncaları olabilir, sıkıntıları olabilir.” Bunları da lütfen bizlerle paylaşın, sonunda böyle bir... Belki de son üç raporumuzda değişik bir format kullanıp, hani olumlu yanları ve uygulama alanında karşılaşılan zorluklar şeklinde iki sonuç bölümü de yapabiliriz.

Şimdi, önce siz aranızda anlaştınız mı? Sosyal Güvenlik Kurumumuz mu, yoksa Aile ve Sosyal Politikalar mı, hanginiz?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Sosyal Güvenlik Kurumu.

BAŞKAN - Peki, benim gördüğüm kadıyla Sosyal Güvenlik Kurumundan Fon Yönetimi Daire Başkanımız var, İsmail Sevinç. Bir de Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğünden Politika Geliştirme Daire Başkanımız var, Halil Akçe. Galiba Doktor Halil Akçe, Sayın Akçe’nin sunumu yok, değil mi efendim? İsmail Bey sunum yapacak.

Peki, ben Sosyal Güvenlik Kurumu Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanı Sayın İsmail Sevinç’e sözü bırakıyorum, buyurun.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın milletvekillerim, ben konuyu özetler tarzda, yaklaşık 40 slaytlık bir sunum yapacağım. Tahminim bir yarım saat içinde bitirmeyi planlıyorum. Tabii sorularınızı da varsa memnuniyetle alacağım.

BAŞKAN - Ne kadar sürecek dediniz?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Yarım saat içinde bitirmeyi planlıyorum ama daha sizin...

BAŞKAN - Sunum içinde tarihçe falan varsa oraları geçebilirsiniz.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Yok, yok; direkt bilgiye giriyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Çünkü bu komisyonun üyeleri ve uzmanlar tarihçe dinliyorlar her defasında. Bir kere daha...

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Yok, Sayın Başkanım, biraz daha direkt doğrudan bilgiye girmek istiyoruz.

BAŞKAN - Tamam, peki.

Evet, buyurun.

SGK, AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Ben başlıyorum.

Sunumumuz şöyle gerçekleşecek: İstihdamda cinsiyet eşitliği, öncelikle onu ele alacağız; sonra, sosyal güvenlikte cinsiyet eşitliği üzerinde duracağız; tabii bu kapsamda, reform kapsamında sağlanan haklar. İkinci: Kadın istihdamının teşviki ve en son 6111 sayılı Yasa'ımız var, bu kapsamda getirilen yenilikler ve en son da sosyal güvenlik harcamaları ve cinsiyet eşitliği acaba nasıl görünüyor? Bunu da ele alacağız.

İstihdamda cinsiyet eşitliğine baktığımız zaman, burada TÜİK verilerinden yararlanıyoruz. TÜİK de istihdam verilerini, Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumundan genel itibarıyla temin ediyor.

TÜİK verilerine göre, kadının iş gücüne katılım oranı 2000 yılında yüzde 26,6 görünüyor. 2011'e geldiğimizde yüzde 28,8 oranına yükseliyor ve en son ağustos verilerine baktığımızda bu oran yüzde 30,1 seviyesine ulaşmış durumda, mevcut durum böyle. Yani artan bir trend var ama tabii yeterliliği sorgulanabilir.

İstihdamda cinsiyet eşitliği -devam ediyoruz- yine TÜİK verilerine baktığımızda 2011 yılı itibarıyla istihdam edilen kadınlar acaba hangi sektörde? Ki yüzde 42 oranında tarım sektöründe çalışıyor -bizim daha çok 2926 dediğimiz tarım sektöründe çalışan, bağımsız çalışan kişiler var -yüzde 42 oranında hizmet sektöründe çalışıyor, yüzde 15 oranında sanayi sektöründe ve yüzde 1 oranında da inşaat sektöründe çalışan kadınlarımız var.

Erkeklerin istihdam edildiği sektörlere baktığımızda yüzde 51 oranıyla hizmet sektörü önde geliyor, yüzde 22 yine sanayi sektörü, yüzde 18 tarım sektöründe, yüzde 9' sa inşaat sektöründe.

İstihdam edilenlerin cinsiyetlerine göre işteki durumlarına bakıyoruz "Nasıl bunlar çalışıyor?" diye. Kadınlar biraz daha koyu maviyle görülüyor laciverte yakın. Yüzde 51,6'sı ücretli veya yevmiyeli olarak çalışıyor kadınların, yalnızca yüzde 1,2'si işveren statüsünde çalışıyor, kendi nam ve hesabına dediğimiz çalışanlar 11,7 -bunlar BAĞ-KUR'a tabi- ücretsiz aile işçisi dediğimiz yüzde

35,4'ü. Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıtlı olmayan kadınlar... Tabii bu TÜİK verileridir, kayıt dışı istihdam rakamlarının kadınlar açısından dağılımı. Burada da yine benzer bir tabloyu görüyoruz.

Sosyal güvencilikte cinsiyet eşitliğine geliyoruz. Sosyal Güvenlik Kurumu kapsamında çalışanlar: 4/A, yalnızca "zorunlu sigortalı" dediğimiz kesimi aldık buraya yani bir hizmet akdiyle işverene bağlı çalışanlar. Bu en son, eylül ayı itibarıyla rakamlar, 12 milyon 69 bin 85 kişi toplam, bunun 2 milyon 927 bini kadın, yüzde 24,3. Yine 4/B'ye bakıyoruz 605 bin kadın var, toplamı ise 3 milyon küsur. 4/C'ye bakıyoruz 715 bin kadın var, bunun yüzde 27'sine tekabül ediyor. Toplamda ise 2 milyon 613 bin kadın sigortalımız var.

Yine başka bir istatistik, cinsiyet bazında sektörlere göre dağılımı... Sektörler değil belki bu kamu-özel ayrımı, bu başlık hızlı atıldı yanlış olmuş. 4/A kapsamında sigortalı çalışanlar: Kamu kesiminde erkek ve kadın ayrımı var, toplam 830.866, bu 4/A kapsamında çalışanlar yani bir hizmet akdine tabi çalışanlar. Özel sektöre baktığımızda 11 milyon 238 bin, bunun 2 milyon 733 bini kadın. Toplam çalışan sayısı da 12 milyon 69 bin, biraz önce verdiğimiz rakam.

4/B kapsamında bağımsız çalışanlarımız, bizim tanımımızla 4/B yani kendi nam ve hesabına çalışanlar: Burada da toplam rakamı 3 milyon 244 bin olarak görüyoruz. Burada tarım ve esnaf ayrımı var, 2.926 tarım sektöründe çalışanlar, buradaki 93.193 esnaf olarak gördüğümüz kadın da 511 bin kadar, toplam 3 milyon 244 bin, yani SGK'nın sınıflandırmasına göre.

4/C kapsamı da bir altta. Toplam 2 milyon 613 bin, bunun 1 milyon 897 bini erkek.

Peki, sosyal güvenlik reformuyla kadınlar için özel düzenlemeler oldu mu, ne yapıldı?

Analık sigortası bir sigorta kolu olarak önceden de vardı, bunda ne gibi değişiklikler oldu?

(a) ve (b) bendi kapsamında sigortalı kadına ve sigortalı erkeğin sigortalı olmayan eşine, kendi çalışmalarından dolayı gelir ve aylık alan kadının ya da gelir ve aylık alan erkeğin sigortalı olmayan eşinin gebeliğinin başladığı tarihten itibaren doğumdan sonraki ilk sekiz haftalık, çoğul gebelik hâlinde ise ilk on haftalık süreye kadar, gebelik ve analık hâlinde ilgili rahatsızlık ve özürlülük hâlleri analık hâli olarak kabul ediliyor, bizdeki tanım.

Analık sigortasında sağladığımız yardım: Geçici iş göremezlik yardımı var -kabaca söyleyeyim- günlük 20,90 TL. İş göremediği sürece veriliyor. Doğum yapan kadının bu hakka sahip olabilmesi için sadece kendi sigortalılığı neticesinde gerçekleşebiliyor yani eşinden dolayı analık yardımı alıyorsa bu geçici iş göremezlik ödeneği alamıyor. Sadece kendi çalışmalarından dolayı çalışmadığı sürelerle ilgili olarak bir iş göremezlik ödeneği var, bu da 20,90 ama erkek sigortalının eşiyse böyle bir yardımdan yararlanamıyor.

Analık sigortasına devam ettiğimizde, sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe yine (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılarından kendi çalışmalarında dolayı gelir ve aylık alan kadına olabiliyor bu ya da gelir, aylık alan erkeğin sigortalı

olmayan eşine her çocuk için, yaşıyorsa, buna bir emzirme ödeneği veriliyor yönetim kurulu kararıyla, bu da 89 lira.

“Emzirme ödeneği” başlığında şunu görebiliriz: Kadına yapılıyor, karısı doğum yapan erkeğe yapılıyor. Şartlardan biri, son bir yıl içinde yüz yirmi gün sigortalı olması şartı aranıyor ve ödeneğin miktarı da 89 lira. Sosyal güvenlik reformu öncesinde emzirme ödeneği hakkı yalnızca hizmet akdiyle çalışan sigortalılara tanınmaktayken 1 Ekim 2008’den sonra bu 4/B’lilere de tanındı yani bağımsız çalışanlara da bu hak verildi. Yıllara göre emzirme ödeneği alanların istatistiksel rakamı 32,7 milyon görünüyor 2010’da.

Ölüm sigortası: Tabii kadınlara ait bir boyutu olduğu için ölüm sigortasından da bahsedelim. Ölüm sigortası 5510 sayılı Yasa’nın 32’nci maddesinde yer alıyor. Sağlanan haklar: Bir, ölüm aylığı bağlıyoruz biz; ikincisi, ölüm toptan ödemesi yapıyoruz; üçüncüsü, aylık almakta olan kız çocuklarına “evlenme yardımı” diye ülkenize özgü bir örnek var; diğeri de cenaze ödeneği; dört tane yardım.

5510 sayılı Kanun’un 37’nci maddesine göre ölüm aylığı kimlere ödeniyor? Çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış çocuklara ödeniyor. Ölüm aylığına hak kazanmada kadın ve erkekler farklı koşullara tabi, işte burada kadınların bir pozitif yani bizim açımızdan bakıldığında pozitif bir durumu var, çalışmayan ve evli olmayan kız çocukları ölüm aylığına hak kazanırken -yani çalışmıyorsa ve evli değilse kız çocuğu ölüm aylığına hak kazanabiliyor- erkek çocukları için öğrenim ve yaş kısıtları var.

Ölüm aylığının bizim 2011 gerçekleştirmelerindeki harcama dağılımına baktığımız zaman kadın-erkek yani burada çocuk görünüyor, eş görünüyor, anne-baba, bunlar ölüm aylığı alabiliyorlar, farklı koşullarla alabiliyorlar. 4/A, 4/B, 4/C dediğimiz sigortalılık statüleri -4/A’dan bahsetmiştik, 4/C memurlar, 4/B bağımsız çalışanlar, 4/A hizmet akdiyle- toplam sütununda da rakamlar var. Burada dikkatimizi çeken, ölüm aylığı olarak -yani ölüm aylığı olarak bakarsak eğer- 1 milyar 60 milyon yani eski parayla 1 katrilyon 60 trilyon lira bu aylık olarak ödenen para, yani bunu yaklaşık 12’yle çarpın desek 12 katrilyonluk bir para ölüm aylığı ödemesi yapılıyor. 63 milyon da erkeklere yapılıyor. Buradan şu anlaşılıyor yani genelde kadınlar bu ölüm aylığından çok yararlanıyor, yani öldükten sonra alınan aylıktan kadınlar yararlanıyor. Tabii çalışma hayatının içinde o nebze değil ama aylık alma olarak ciddi miktarda görünüyor.

Evlenme yardımı, evet, bize has uygulamalardan bir uygulama. 5510 sayılı Kanun’un -geçmişte de olan bir uygulama bu yani 506 sayılı Yasa’da da vardı- 37’nci maddesine göre evlenmeleri nedeniyle gelir ve aylıkları kesilenler var yani kız çocuğu aylık alırken birden evleniyor, gelir ve aylığı kesiliyor. Gelir ve aylığı kesildikten sonra tabii o zaman diyorlar ki: “Sen evleniyorsun, gelir ve aylığın kesiliyorsa sana bundan sonra aylık alamayacağın bir yardım yapalım.” O yardım iki yıllık tutarı, normal aylığının 24’le çarpılmış şekli maktu olarak ödeniyor. Tabii iki yıl içinde tekrardan boşanma durumu olur, başa dönüş olursa bu sefer iki yıl boyunca aylık ödemiyoruz, ikinci yılın bitiminde itibaren

aylıklarına devam ediyor. Bu “evlenme yardımı” veya “çeyiz parası” olarak da kamuoyunda bilinen yardım şekli. Evlenme yardımlarının toplam harcamalar üzerindeki miktarı 132 milyon lira bu 2011 sonu itibarıyla, 132 milyon 989 bin...

Bakıma muhtaç malul çocuğu olan kadın sigortalının... Bu da 1/10/2008’den sonra geldi, bu uygulama reformla birlikte geldi. Burada bir teşvikten bahsedebiliriz yani “teşvik” dersek desteklemeden. 1/10/2008 sonrası adına bildirilen prim ödeme gün sayısını 1/4 oranında... Bakıma muhtaç malul çocuğu olan bir kadın sigortalı varsa -bir çocuğu var malul ve bu kadın sigortalı- 1/4 oranında prim ödeme gün sayısına ilave ediyoruz, dört bin günü varsa bunu beş bin gün yapıyoruz yani prim ödeme gün sayısını ve aynı zamanda bu gün sayısı yaşından da düşürülüyor ve şöyle baktığımızda beş yıl daha erken emekli olabiliyor yani erkekten ama tabii özel bir koşulu var, bakıma muhtaç malul çocuğu olacak ve bu da sağlık raporlarıyla ispatlı olacak.

Doğum borçlanması uygulaması yine bu 1/10/2008 sonrası gelen bir uygulama. Doğum yapan 4/A sigortalısı -burada 4/A var, 4/B yok, bu genel olarak eleştirilen noktalardan biri hani 4/B neden yok noktasında oluyor- 2 defaya mahsus yapabiliyor yani kadın 2 çocuğuyla ilgili borçlanma talebinde bulunabiliyor. Burada da bir sınırlama var yani 2 defaya mahsus yapılıyor. Doğum tarihinden sonraki iki yıllık süreyi borçlanabiliyor, doğum tarihinden sonraki iki yıllık süreyi... Bunun, borçlanmanın tutarı ne? Burada kaba bir hesap yapmışız, evet, burada da iki yılı borçlandığı zaman 6.808 lira para veriyor, böyle bir borçlanma hakkı getirildi ama yararlanan sayısı zannedersen çok olmasa gerek -borçlanma işlemi biten kişi sayısı- 2011’de 29.517 başvuru yapan kişi sayısı.

Kadın istihdamının artırılmasıyla ilgili kurumumuzun teşvik uygulamaları da var. Yani teşvikler, teşvik uygulamaları istihdamı artırmaya yönelik.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Pardon, ben bir şey sormak istiyorum bu arada.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Tabii ki, buyurun.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Bu sosyal güvencesi olup da vefat eden erkekler de erkek vefat ettiğinde karısına aylığının belli bir miktarı bağlanıyor. Yeni düzenlemelerle kadın vefat ettiğinde erkeğe bağlanıyor mu?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Tabii, işte bağlanıyor fakat koşulları daha zor.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Yani birtakım koşulların bir araya gelmesi lazım ki kalsın mı?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Evet.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hangi koşulları onlar? Sigortalı kadın eş öldüğünde, hayatta kalan erkek eşe hangi şartlarda bağlanıyor?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Sigortalı öldüğünde hayatta kalan erkeğe hangi şartlarda bağlanıyor? Bir, evli olmaması gerekiyor, evlilik bağı olmayacak, arada herhangi biriyle evlenmemiş olacak. Evli değilse bağlanıyor.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Bunu sigortalılarla ilgili mi söylüyorsunuz?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Evet.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Devlet memuru olursa mesela?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Aynı statüde onlarda, 1/10/2008’den sonra aynı statüde. Evli olmaması şartı olacak, esas şartı o. Eğer bu - eşiyle ilgili soruyorsunuz- çocuğuysa işte üniversite mezunu olursa 25 yaşına kadar, eğer malullük durumu varsa çalışmayacak durumda malulse de aylık bağlayabiliyoruz 25 yaşını geçmesi hâlinde. 25 yaşına kadar üniversite mezunlarına bağlayabiliyoruz okuması şartıyla fakat malulse erkek çocuğuna sürekli aylık bağlanabiliyor, çalışmayacak durumda malulse erkeklere ama kadınlara, evlilik bağı olmamışsa, evet.

Kadın istihdamının teşvikiyle ilgili 4447’nin geçici 7’nci maddesi vardı, bu şu an yürürlükte değil ama şu an bunun başvuruları yok ama yararlananlar devam ediyor yani yararlanma koşulları devam ediyor ama başvuruları sınırlı.

BAŞKAN – Bu Kanun’un geçici 7’nci maddesi geçerli mi değil mi?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Geçerli. Başvurular tamamlandı ama hâlen yararlananlar var ama başvurular bitti. Başvurulardan dolayı hak sahibi olanlar var.

BAŞKAN – Başvurmuş olanların kazanılmış hakkının devamı var.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Devamı var ama süresi bitti, onun için geçici 10’ncu madde diye bir maddemiz var, orada hâlen devam eden koşullar var.

Buradaki 18 yaşından büyük kadınlar. Buradaki temel amaç işveren hissesi desteği. 18 yaşından büyük kadınları, 18 ila 29 yaş arasında olan erkekleri istihdam eden işverenlere beş yıl boyunca asgari ücreti üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hisselerinin belli oranda İşsizlik Fonu’ndan karşılanması. Mesela ilk yıl için bu yüzde 100 oluyor, tamamı; ikinci yıl için yüzde 80’i ve beş yıllık periyotta bu yüzde 20’ye düşen oranda işveren prim hissesi dediğimiz, yaklaşık yüzde 20’lik bir oranın tamamen Hazinece karşılanması olayı, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanması, devlet desteğiyle karşılanması olayı. Bu önemli bir istihdam paketi, yani kadınların yaşı ne olursa olsun, erkeklerin ise genç olanları, 18-29 arası olanları.

Tabii, hani bu neden? Yani beklenen etkisi bunun var ama tabii daha yaygınlaştırılabilir, daha çok anlatılabilir bu istihdam paketi ve 1/7/2008 ile 30/6/2010 arasında işe alınmak şartı var bunların içinde ve aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmaması gerekiyor yani işsiz kişilerden

olacak bunlar yani işsiz kişi olacak, son altı ayda bildirgelerden yer almayacak. Bunlar yeni istihdam olarak kabul ediliyor ve bunların işveren primi hissesi devlet tarafından karşılanıyor.

Evet, bu kapsamda yararlananların sayısı var, toplam kadın-erkek, 31.123; 2012 aylar bazında geçici 7' den yararlanan iş yeri sayıları. Aslında bunda beklenen etki, daha hani yüksek bir etki beklenebilir burada ama tabii burada daha küçük detaylarda var. Mesela nedir? Benim il müdürlüğü yaptığım dönemde genel de burada teşviki yaymak istediğimizde genel itibarıyla muhasebecilerin çok iyi takip etmediğini burada gördük yani şöyle: Çok detay buldukları için çok takip etmemişler yani hani daha büyük teşvik kalemlerine bakıp küçük detay teşviklerle uğraşmadıklarını da... Uğraşmadıkları derken bu bir bahane olabilir ya da başka bir şey olabilir ama genelde daha büyük balıklarla uğraşıp daha küçükleri, böyle teşviklerin biraz göz ardı edildiğini, bilinmediğini, arkasına düşülmediğini de gördük.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Ben bir soru sorabilir miyim?

Bu işveren primleriyle ilgili bizim toplumsal cinsiyet eğitimlerine gelen katılımcılardan aldığımız bilgiye dayanarak bunu soruyorum. Bir olumsuz etki de olduğuna dair bir şey yani işveren, o primi yüksek alabilmek için -hani kademeli gidiyor ya bu ilk yıl daha yüksek daha sonra daha azalan bir oranda- kadınları beş yılın sonunda işten ayırıp yenisini alıyor gibi bir şey söylediler. Size de böyle bir bilgi geldi mi bilmiyorum, onu merak ettim.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Bana gelmedi ama sonuçta yapılabilir, şey görünmüyor. Tabii beş yılın sonunda böyle bir uygulamaya yeni sigortalılarla başlama tercihinde bulunabilir.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Evet ya da daha yüksek prim teşviki almak için onları çıkarıp yenilerini almak gibi...

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Tabii, yeni uygulama, olabilir. Olabilir tabii, mümkün yani pratikte bana bizzat gelmedi ama yapılabilir, düşünenler vardır.

BAŞKAN – Peki, bu iki yıllı sınırlı olan özel bir teşvik programı değil miydi? Biz bunu 2008 ile 2010 arasında uygulanmak üzere, o zamanki istihdam rakamları çok düşük olduğu için yüzde 23 -kadın istihdamı- onu yukarı çekmek için özel bir tedbir olarak, kalıcı değil, özel bir tedbir olarak getirmiştik.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Doğru, çok doğru.

BAŞKAN – O yüzden işveren böyle bir hileyi nasıl yapabilir?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Şimdi, bu uzatıldı geçici 10'la beraber yani bunun uzatmasını şimdi göreceğiz. Geçici 10'la beraber bu uzatma devam ediyor, eskileri çıkarıp yenisini belki alma durumu...

BAŞKAN – Ama böyle birinci 5, ikinci 5... O kadar sonsuz mu uzatıldı?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Yok, 2015 kadara şu anda uzatıldı ama...

BAŞKAN – 2015'e kadar? 2008, yedi sene... Yani ilk beşten sonra bir kez yapabileceği bir şey, pozisyon doğmuş oluyor.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Ya da üçüncü yıl kullandıktan sonra çok düşük bulabilir, yeni sigortalı alabilir.

BAŞKAN – Yüzde 40'a düşünce...

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Evet, mesela bu bir tercih.

BAŞKAN – ... çıkarıp yüzde 100'lükten yeniden...

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Olandan yapabilir yani böyle bir kapı var, ince bir detay var.

BAŞKAN – Ama çıkarınca da tazminatını ödemek zorunda.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – İşte, bir formül... Evet.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Ama şu var yani işten çıkarma koşulları çok kolay değil tabii. Hani kıdem ve ihbar tazminatları var, bunları da düşünmek lazım. Sadece bu saikle olur mu? Yani bana gelmedi açıkçası böyle bir şey yani biz hani az çok biliriz ama yapılabilir mi? Yapılabilir.

BAŞKAN – Ben de size katılıyorum fakat KSGM'de haklı, şöyle: Teorik tartışmalarda bu hep bir problem olarak tartışıldı hakikaten ama uygulama baktığımızda da bununla ilgili çok yoğun şikâyet olmadı.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Yok yani bize de gelir muhakkak, bana gelmedi.

BAŞKAN – Ama teorik olarak olur mu? Olur.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Evet, bunu takip edecek bir mekanizmamız var mı kurumda acaba, hani o süresini takip edebileceğimiz bir şey?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Tabii kurumda her türlü data belli bir şekilde tutuluyor ama bu düzenli raporlanıyor mu? Hani bu rakamlar

raporlanıyor, ne kadar kişi teşvikten yararlanıyor iller bazında, bunlar var ama tabii dediğiniz şey biraz daha özel bir raporlama yani veri madenciliği yapılabilir. Bununla ilgili çalışmalar var da spesifik bu konuda olduğumu ben bilmiyorum ama kurumda belli veri madencilikleri yapılıyor, bu da bir not olarak alınabilir yani böyle işveren beş yılın tamamında değil, yarısında çıkarmış da başkasını yararlandırmış mı, biraz daha özel bir raporlandırma olabilir yani bir bakılabilir ama bize şu son zamanlarda çok bir şey gelmedi bu konuyla ilgili.

BAŞKAN – Aylık şeyi geçebiliriz, hani yıl bazında aylık detayları. Zaten herhâlde sunumunuzu vereceksiniz Komisyona.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Evet, vereceğim zaten.

BAŞKAN – Oradan arşive girecek.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Tamam Başkanım.

Geçici 10'la beraber bu teşvikin uzatılmasından bahsediyoruz. Bu sefer teşvikin kapsamı genişletilirken yeni belgeler de eklendi. Nedir? Mesleki yeterlilik belgesine sahip olanların kırk sekiz ay devam edeceğini, hiçbir belgesi olmayanların yirmi dört ay devam edeceğini... Bu da yeni eklentiler ama teşvikin ana eksenini aynı. Geçici 10'dan yararlananların toplam sayısı var 2012 9'uncu ayda 216 bin.

Bizim teşviklerimizden, esas teşviklerimizden biri 5 puan indirimi. Bundan çokça işveren yararlanıyor, bu tabii iki cinsi de etkileyen bir şey, o da primini düzenli ödüyorsanız, normal prim yükünün 5 puan altında prim ödüyorsunuz, bu da ciddi bir avantaj hâline geliyor. İşverenlerin genelde yararlandığı teşvik bu.

Eskiden bir teşvikten yararlanırken ikincisinden yararlanamıyordunuz ama şu anda hem bu 5 puan indiriminden yararlanıp hem de gerekirse kadın istihdamıyla ilgili bir teşvikten yararlanabiliyorsunuz yani bu yeni getirilen bir uygulama. Evet, 6111, burada bahsetmişiz yine 5 puanlık bir indirimden bahsediyoruz ve İŞKUR kurslarını bitirenleri istihdam edenlere yine elli dört aya varan bir teşvik paketi var.

Erken doğum yapan kadınların doğum iznini tam olarak kullanabilmeleriyle ilgili bir düzenleme var. Malumunuzdur belki, daha önce erken doğum yapanlarla ilgili olarak o izin süreleri daha sonrasına eklenmiyordu, şu an için erken doğum yapanlara izin süresi eklendi, tam olarak kullanabiliyorlar.

El sanatlarıyla uğraşanların da on sekiz gün prim ödeyip otuz gün yararlanma imkânı var kadın sigortalıların. El sanatlarıyla uğraştığını ispat ettiği takdirde on sekiz gün prim ödüyor, otuz gün üzerinden hizmet alıyor. Normalde otuz gün prim ödenip otuz gün hizmet alınıyor. Her yıl birer gün de artırılıyor bu yani 2011'de on sekizse 2012'de on dokuz gün prim ödüyor 2013'de yirmi güne çıkıyor

bu, birer gün artırılıyor her yıl için ama toplamda önemli bir şey. Önemli derken otuz değil de on sekiz-yirmi ödüyorsunuz yani yirmi gün için prim ödüyorsunuz ama otuz gün üzerinden yararlanıyorsunuz, bu da bir teşvik bizim açımızdan.

Şimdi, bakmakla yükümlü olanlar... 1/10/2008'den sonra bir eleştiri gelmişti kurumumuza, bakmakla yükümlü olunan kız çocuklarının durum değişikliği hâlinde, yani nedir? Evlenmesi ya da çalışması hâlinde bakmakla yükümlü olunan kız çocuklarını genel sağlık sigortası kapsamında çıkarıyorduk yani tekrardan giremiyorlardı kız çocukları. Yaptığımız bir değişiklikle buna düzenleme getirildi, olumlu bir düzenleme bu. Burada kız çocukları tekrardan yani boşandığı takdirde ya da tekrar işe girdikten sonra tekrar eski durumlarına döndüklerinde, işten ayrıldıklarında tekrar babalarının, annelerinin üzerinden sağlık yardımından yararlanabiliyor. Yani eskiden bir kere çıkarsan bir daha giremezsin, bir kere babanın statüsünden ayrılırsan dönüşü yoktu, bu konuda da olumlu bir düzenleme var.

Harcamalara bakıyoruz, giderlerin cinsiyete göre dağılımı, iş kazası, meslek hastalığı primi... Yani, bunlar genel istatistikler elinizde de var.

BAŞKAN – Evet, bunları geçebiliriz.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Bunları geçebiliriz. Giderlerin cinsiyetlere göre dağılımını burada da görüyoruz.

Sonuçta biz de hani daire olarak da cinsiyet eşitliğiyle ilgili, cinsiyet ayrımcılığıyla ilgili özel bir çalışma kendimize de görev edindik. Aslında aktüerya ve fon yönetimi bizimki yani kuruma genel perspektifle bakıyor ama daire olarak da bu konuda, mesela bir panel ve çalıştay düzenledik bununla ilgili istihdamda ve sosyal güvenlikle cinsiyet eşitliği üzerine. Yine bir TAEX programımız var 14 Şubatta. Sayın Başkanım, sizi de görmek ve davet etmek isteriz programınız müsait olursa.

BAŞKAN – İnşallah.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Bu da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla birlikte gerçekleştireceğimiz ebeveyn izni ağırlıklı olarak kadınların doğum sonrasındaki durumları veya esnek çalışma sisteminin tartışılması. Bu ekseninde bir...

BAŞKAN – Erkeklerle de... Ebeveyn iznini biz öyle biliyoruz.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Pardon, erkeklerle de... Kadınlara ve erkeklerle de ebeveyn izni.

BAŞKAN – Yani bebek bakımını bundan sonra sadece kadınlar izin alarak değil, bundan sonra eğer bu gerçekleşirse erkekler de bu konuda izin alabilecekler. Hani kadın özlük haklarıyla ilgili değil de erkeklerin de artık biliyorsunuz böyle bir şeyi olacak ama iyi işte, gözünüz aydın.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Yani biz hazırız. Ben de yarın baba olacağım, tabii onun şeyi de var, doğru.

BAŞKAN – Öyle mi?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Evet, yarın kısmetse.

BAŞKAN – Allah hayırlı uğurlu etsin inşallah.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Sağ olun.

BAŞKAN – O zaman ilk ebeveyn izni size verelim işte.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Evet, ben üç gün kullanmayı düşünüyorum ebeveyn iznini, sonra devam edeceğiz. On gün de üç gün yeterli gibi görüyoruz.

BAŞKAN – Onun şeyi değişebilir ama.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – On gün Başkanım.

BAŞKAN – Şu anda zaten mevcutta var da normalde bazı Batı örneklerinde diyelim -hani doğru yanlış tartışılır da- orada bir anne gibi yani işte ücretli izin, ücretsiz izin, altı ay bir sene. Bir sene evde oturup mesela bir çocuğu büyütmek sizin için de hoş bir şey olabilir değil mi?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Olabilir tabii, neden olmasın.

BAŞKAN – Bu arada hanım işe gider gelir.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Olur.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Bakıcı tutarlar, kendileri bakıyormuş gibi yaparlar bence.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Başkanım, bizim sunumumuz bu. Tabii daha başka şeylerde söylenebilir, daha sonra katkı yapmak veya sizin soracağınız sorulara cevap vermek isteriz. Arada sorular oldu ama soruları yine alabiliriz ya da diğer sunuma geçebiliriz, sizin takdiriniz.

BAŞKAN – Sosyal Güvenlik Kurumu Aktüerya ve Fon Yönetimi Daire Başkanımız Sayın İsmail Sevinç'e teşekkür ediyorum.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Ben teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Doktor Halil Akçe, ilave etmek istediğiniz, katkı sağlamak istediğiniz bir şey var mı?

SGK GENEL SAĞLIK SİGORTASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ POLİTİKA GELİŞTİRME DAİRE BAŞKANI DR. HALİL AKÇE – Şu an için yok.

BAŞKAN – Peki, o zaman Komisyonumuzun uzmanlarına dönüyorum.

Şimdi, Mustafa Şahin Hocam, ne diyorsun? Bu bütün dinlediklerimizin toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilişkisi-ilişkisizliği ne olmalı, nasıl olmalı? Bir dinleyelim sizi.

Teşekkür ederim.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli katılımcılar; tabii bütçe üzerindeki değerlendirmelerimizde bazı ödenekler, bazı harcama hizmet kalıpları diğerlerinden özgün bir boyut taşır. Şunu söylemek istiyorum: Bizatihi mevzuatın uygulanmasından kaynaklı bütçede etki doğar yani bütçede bir önceliklendirme yoktur, mevzuatta önceliklendirme işte yararlanıcıların kapsamı, yararlanma koşulları, o sunulacak hizmet düzeyi... Bizatihi mevzuat diyorum, aslında bu hak, tırnak içinde bir vatandaşlık hakkı düzlemi olduğu için kanundur bunun adresi. Bu itibarla “sosyal koruma harcamaları” adını verdiğimiz daha geniş kategorideki bütçede eşitlikçi yönde değişimler sağlayabilmek için mevzuatı değiştirmemiz gerekir yani mevzuat, dolayısıyla ben bazı genel rakamlar vermek isterim, bugün itibarıyla kamu kesimi... “Kamu kesimi” derken, “kamu kesimi harcamaları” derken şunu kastediyorum: Genel devlet, artı KİT’ler yani kamu kesimi, genel devlet artı KİT’ler; genel devlet kapsamı içinde de merkezî yönetim, mahalli idareler, sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar; birçok kategoride kamu idarelerinin harcamalarının toplamı içinde sosyal güvenlik sisteminin harcamaları neredeyse yüzde 30’a ulaşıyor yani bu muazzam bir rakam. Biz genel devlet harcamalarının yaklaşık yüzde 27’si –yani 30, yuvarlarsak- genel devlet harcamalarının yüzde 30’u gibi bir büyüklüğü biz tamamen bu mevzuat üzerinden harcıyoruz. Dolayısıyla, aslında bu mevzuat toplumsal cinsiyet perspektifinden veya cinsiyete duyarlı bütçe yaklaşımı içinde bir perspektif geliştirildiğinde, sosyal güvenlik alanına odaklanmakla –ki bunun önemli bir ayağı primli rejimdir, sayın temsilcinin aktardığı sigorta sistemi esas itibarıyla harcamanın kanalize olduğu alandır- çok önemli bir yol almış olacağız. Yani düşünelim ki, bugün, devlet bütçemizin yaklaşık yüzde 20’ sine yakın bir büyüklüğü biz sigorta sistemine transfer ediyoruz. Bütçenin beşte 1’i gibi bir büyüklüğü sadece bu alanda cinsiyet eşitliği perspektifini entegre etmek suretiyle, bütçeyle ilişkisini kurmak suretiyle sağlayabileceğiz. O açıdan, çok anahtar, çok değerli, çok stratejik bir alan sosyal koruma alanı.

Bir diğer özelliği bu alanın, toplumsal cinsiyet, vatandaşlık tartışmaları bağlamında malumunuz, sivil, siyasal ve sosyal haklar olarak tartışıyoruz. Sosyal hakların merkezî önemine sahip bir hak sosyal güvenlik hakkı. Diğer sivil ve siyasal hakların kullanımı açısından da çok “çarpan etkisi” veya “kaldıraç etkisi” adını verebileceğimiz, son derece anahtar bir hak çünkü düşünelim ki bir toplumda sosyal riskler ne kadar güvence altına alınırsa o kadar birey, o kadar özerk, vatandaş; o kadar sosyal, siyasal yaşama katılma yeteneğimiz o derece güçlenecektir. Burada zaten tarihsel olarak kadınların güvencesizlik sorunu, o yapısal bağımlılaşmanın en temel nedenlerinden biri maalesef.

Ben tabii, belki primsiz rejimi de dinledikten sonra dünyadaki sistemlerle karşılaştırmalı birkaç şey de söylemek isterim. Bizim modelimiz biraz “muhafazakâr korporatist sistem” adını verdiğimiz yani sigorta mantığına dayalı, devlet-aile-piyasa ilişkilerinde... Yani, sosyal riskleri güvence altına almada 3 alan var; aile var, devlet var, piyasa var. Bunların değişen ağırlıklarda bir araya geldiği

sistemlere biz “refah sistemleri” adını veriyoruz. Belki primsiz sistemin ardından bir daha bir karşılaştırma, bir şeyler paylaşma imkânı bulacağım. Bu aşamada teşekkür ederim.

Şunu da son söz olarak arz edeyim: Primli rejimler –dünyadaki kalıp da budur- erkeklerin sayıca ve karar alma süreçleri itibarıyla veya sosyal koruma düzeyi arasındaki eşitsizlikler itibarıyla erkeklerin büyük ölçüde yararlandıkları sistemlerdir. Primsiz rejimler yani bizim “sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler” adını verdiğimiz alan ise kadınların erkeklere göre çok daha fazla yararlandıkları... Dünyadaki kalıp budur. Bu da işte, tarihsel, yapısal eşitsizliklerin sistemlerde ifadesini bulan cinsiyetçi bir görümdür aslında.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ –Sayın Başkan, bir ilave yapabilir miyim?

BAŞKAN – İlave mi yapacaksınız?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Sadece bir rakamı değiştirmek için...

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Sayın Başkanım, sayın uzmanımız çok güzel bir konuya temas etti ama SGK’nın gerçekten bütçe ağırlığı yüzde 20 değil de, onu bir düzeltelim diye ben şey yaptım. Bizim 181.283 milyar bu yılki bütçemiz. Toplam genel bütçe de 403 milyar lira yani bütçenin yaklaşık yüzde 44,87’si.

BAŞKAN – Rakamları tekrarlar mısınız?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Genel bütçe 403 milyar lira, bizim SGK bütçesi 181.283 milyar yani bütçenin yaklaşık yüzde 44,87’si büyüklüğünde devasa bir yapı.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Yalnız, bir düzeltme yapayım da müsaadenizle. O sizin işaret ettiğiniz merkezî yönetim bütçesi.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Evet, evet.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Ben genel devleti söylüyorum. Genel devletle merkezî yönetim bütçesi uluslararası sınıflandırmalara göre –ki biz de 5018’le birlikte bu sınıflandırmayı benimsemiş durumdayız- genel devlet içinde bir kalem merkezî yönetim bütçesi. Merkezî yönetim bütçesinin yanı sıra, paylaştığım gibi, mahalli idareler, fonlar...

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Onları da katarak...

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Tabii, yani o açıdan genel devletle merkezi yönetim...

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Siz “genel devlet” dediniz, tamam. Merkezi yönetim bütçesinin diyelim, yüzde 44,87’si başka bir bütçe kaleminde yani bugün görüşülen bütçenin yaklaşık yüzde 44,87’si ayrı bir bütçe, burada görüşülmeyen bir bütçe, onu demek istedim.

BAŞKAN – Peki, sizi bulmuşken, bu konuyla çok ilgili olmasa da biraz önce de bir görüşmede, bir toplantıydık, orada da konu oldu. Örneğin, Almanya’nın bu sigorta sisteminden ötürü, bir de yaşlanan nüfustan ötürü bu sosyal güvenlik açısından çok ciddi finansal sıkıntısı olacağı... Hele geçen de bir tahmin yapılmış, 2035’e doğru eğer 650 bin’e yakın her yıl göç almazsa ve bunlar orada çalışıp, para kazanıp prim ödemezlerse artık bu sigorta sisteminin yaşlıları, emeklileri, onların giderlerini sağlayamayacağı ve dolayısıyla da devletin zor durumda kalacağı konuşuldu, tartışıldı. Ne diyorsunuz buna?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Başkanım, şimdi, bu sorun gerçekten yaşlanan dünyayla birlikte özellikle Batı’da hissedilmeye başlandı. Şu anda herkes tasarruf yolunu arıyor sosyal güvenlik açısından çünkü hızla yaşlandık biz, biz de yarın hızla yaşlanacağız yani onlar yaşlandı. Şu an genç bir nüfusumuz var ama bir yirmi, otuz sene sonra biz de yaşlanmış olacağız, genç ve dinamik bir nüfus gelmezse. Tabii, bu sosyal güvenlik açısından bir risk yani bugün Batı’nın karşısında olduğu sorun bizim için de bir sorun olarak potansiyel duruyor. Şunu bilmek lazım: Sosyal güvenliğin finansmanı bir sorun ama her devlet de buna belli oranda katkı yaparak “birinci sütun emeklilik” dediğimiz temel emekliliklere muhakkak destekte bulunuyor. Yani bunun sürdürülebilirliğine daha çok önem veriyor. Tabii ki bu finansman sorunu aşılmalı, aşılması gerekiyor ama bire bir karşılama oranları ancak bu biraz daha İskandinav ülkelerinde, Finlandiya gibi, Norveç gibi ülkelerde biraz daha iyi görünüyor ama nüfusu bizim gibi olan ülkelerde daima bu bir problem.

Bizim ülkemize baktığımızda da bizim yaptığımız projeksiyonlarda 2035 yılında... Yani tabii, bu reformun etkisi var ama reformun etkisi de yine birden etki değil, azalarak olan... Yine 4447 etkisi var. Bunlar azalarak sosyal güvenlik açıklarını –devlet katkısı dâhil- yaklaşık yüzde 1 bandına çekiyor. Şu an 1,9 olan oran biraz azalarak devam ediyor ama azalıyor. Tabii, neden azalıyor? Yaşta yapılan reformlarla 38-40’lı yaşlarda Türkiye’de bir dönem emekli olundu ama şu anda biliyorsunuz ortalama emeklilik yaşı 46 ama 2036’larda 61, 62, 63, 64, 65 diye gidecek ama henüz reformun etkileri minik görülüyor. Daha sonra artacak ama yine de buna rağmen belli bir sübvans devam edecek yani bu emeklilik sistemlerinde. Ama sosyal güvenlik her ülke için bir problem demeyeyim de, çözülmesi gereken bir nokta olarak karşılarında duruyor, nüfusu özellikle fazla olan ülkelerde, hızla yaşlanan ülkelerde yani bir dönem için alınan paralar... Daha sonra ödemeler gündeme geliyor. Şöyle düşünelim:

Biz otuz yıl prim alıyoruz, otuz yıl da aylık ödüyoruz diyelim ama bu aldığımız primlerle ödediğimiz miktarı kıyasladığımız zaman komik oluyor yani asgari aylıklarımız var. Elbette bir finansman durumu var, bir de açık veren bir sistemde fonlama durumu yok yani bir fon oluşmuyor bizde. Şimdi, geliyor para, gidiyor fon oluşmadığı zaman. Esas sorun o yani bir fon oluşmalı. Bu konuda da bizim bir... Bu birinci sütun devam edebilir ama ikinci sütun yani ayrı bir emeklilik rejimi, bazı ülkelerde olduğu gibi, Hollanda... İkinci sütun yani ikincil pay ve ondan sonra bir emeklilik, bir fon sistemi kurmamız lazım. Ama, bu, açıkları azaltacak bir unsur değil yani geçmişte meydana gelen bir şey var; bunun ancak biz seyrini azaltıyoruz da komple bitirmemiz mümkün görünmüyor ama hedefimiz yüzde 1 bandına 2035'te çekmek. İyi bir seyir var yani iyiye giden bir yön var ama hiç kalmayacak demek tabii iddialı olur. Bu, dünyanın her tarafında böyle ama. Bu, bizim ülkemizin içinde bulunduğu bir durum değil. Dünyanın diğer ülkelerinde de sosyal güvenlik açıkları mevcut. Bir de bizim uzmanımızın dediği, primli-primsiz sistemi ayırmakta çok büyük fayda var yani sosyal güvenliğin içinde de primsiz sistemler var. Şimdi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına onu biraz devrettik bir noktada, daha da devretmeye çalışıyoruz. İçinde primsiz sistemi andıran şeyler var, onları da oraya devretmeye... Yani bunları bir ayırıp ayrı ayrı bakmak gerekiyor sanki.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum İsmail Bey.

Şimdi, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın sunumuna geçelim. Galiba Sayın Banu Tuncay Yıldız ve Sayın Şebnem Avşar Kurnaz'ın sunumları var, değil mi? 2 tane sunum var. kaçar dakika?

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Yarım saat.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Yirmi dakika.

BAŞKAN – Tarihçeler varsa geçiyoruz.

Gene Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızdan Strateji Geliştirme Başkanlığı Bütçe Kesin Hesap ve Raporlama Daire Başkan Vekilimiz Ahmet Çoban. Sizin sunum var mı Ahmet Bey?

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI BÜTÇE KESİN HESAP VE RAPORLAMA DAİRE BAŞKAN VEKİLİ AHMET ÇOBAN – Yok, ben katkı sağlayabilirim.

BAŞKAN – Katkı sağlayacaksınız. Peki, hoş geldiniz.

Önce kim sunumunu yapıyor?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Ben yapayım.

BAŞKAN – Evet, mikrofonumuzu açıyoruz, kurumumuzu, kendimizi tanıtıyoruz.

Buyurun, söz sizde.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli katılımcılar; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Ekonomik Statü Daire Başkanı Banu Tuncay Yıldız. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyon dan bize talep edilen yazıda, kadına yönelik olarak 22'nci Yasama Dönemi'nde mevzuatsal anlamda yapılan çalışmalar ve bütçelerine ilişkin bir bilgi notu, bilgi talep edilmişti. O bağlamda, biz 22'nci Yasama Dönemi'nden itibaren yapılan mevzuat çalışmalarımızı, yaptığımız çalışmaları ve bütçesel anlamda kadına ayrılan paralar anlamda neler yapıldığını ifade etmeye çalıştık sunumumuzda.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak katkı sağladığımız mevzuat değişikliklerine baktığımızda, malumunuz olduğu üzere, Anayasa'nın 10'uncu ve 90'ıncı maddeleri 2004 yılında değiştirilmiş, 10'uncu maddesi 2010 yılında kadın-erkek eşitliğinin güçlendirilmesine ilişkin olarak yeniden değiştirilmiştir. 1 Ocak 2002 tarihinde yeni Türk Medeni Kanunu devreye girmiştir. Detaylarını geçiyorum. Bu yeni Medeni Kanunu' mu zla kadın-erkek eşitliğini gözetken, cinsiyete dayalı ayrımcılığı ortadan kaldıran, aile ve toplum içerisinde erkeklerle kadınları eşit kılan ve kadın emeğini değerlendiren birçok düzenleme sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde gerçekleştirilmiştir. 2003 tarihinde yeni İş Kanunu yürürlüğe girmiştir. İş Kanunu'yla işveren işçi ilişkisinde cinsiyete dâhil hiçbir nedenle temel insan hakları bakımından ayırım yapılmayacağı ortaya konulmuştur. Yine, 1 Haziran 2005 tarihinde yeni Türk Ceza Kanunu yürürlüğe girerek kadına karşı şiddet konusunda çağdaş düzenlemeler yapılmıştır. 13 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nda da kadına yönelik hizmet konusunda belediyelere önemli görevler verilmiştir.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Pardon, ben bu arada bir şey sormak istiyorum. Bu Belediyeler Kanunu'nda hani diyoruz ya “Büyükşehir belediyeleri ve nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyeler kadın koruma evi açmakla zorunludur.” denmişti. Bu sayıda sanki bir değişiklik oldu gibi, yanlış mı hatırlıyorum yani büyükşehirler tamam ama nüfusu kaçın üzerinde olması gerekiyor, 50 mi yine?

BAŞKAN – Şimdi 100.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – 100 mü? Değişti çünkü.

BAŞKAN – Geçenlerde çıkardığımız Yerel Yönetimler Yasası'nda onu 100 bin yaptık.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – 100 değil mi? İşte, orada bir değişiklik oldu.

BAŞKAN – Ama eski kanunda “açabilir” diyordu, şimdi “açar” oldu.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Zorunluluk getirildi.

BAŞKAN – Evet.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Tamam, teşekkür ediyorum.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Eski kanunda “açabilir” deniliyordu ve bütçesine göre önceliklendirme kaydı vardı. Bizim mevzuat değişikliği önerimizde açması zorunlu olarak, biz KSGM olarak ve hani mali anlamda da öyle bir önceliklendirme yapmadan açması noktasında bir düzenlemede, öneride bulunmuştuk fakat en son hâli 100 bin olarak...

Yine, 2005 yılında töre ve namus cinayetlerine ilişkin olarak Medisimizde araştırma komisyonu oluşturulmuştur ve komisyon tarafından hazırlanan raporu takiben de 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayınlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanunu’nda 2007 yılında yapılan değişikliklerle kadınların ev içinde imal ettikleri ürünleri iş yeri açmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satışa sunmaları halinde elde edilen gelir vergiden muaf tutulmuştur.

Ülkemizde kadınların insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, erkeklerle birlikte eşit hak, fırsat ve olanaklara ulaşabilmeleri amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu 24 Mart 2009 tarihinde kurulmuş ve çalışmalarına başlamıştır.

SGK’dan İsmail Başkanımızın da söylediği gibi, 6111 sayılı Kanun’la 2011 yılında kadınlara ve gençlere iş gücüne katılım anlamında bir takım teşvikler ve düzenlemeler sağlanmıştır. Eylül ayı verilerine göre de Kanun’dan yararlanan kadın sayısı 110.426’dır.

2004 yılında yürürlüğe giren “Personel Temininde Eşitlik İlkesine Uygun Hareket Edilmesi” konulu Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının personel alımında hizmet gerekleri dışında cinsiyet ayrımı yapılmaması gerektiği hükmedilmektedir. Böylelikle, kadınlara da artık kaymakamlık yolu daha hızlı bir şekilde açılmıştır.

2010/14 sayılı “Kadın İstihdamının Artırılması ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması” konulu Başbakanlık Genelgesi 25 Mayıs 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Genelge kapsamında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının koordinasyonunda, değişik bakanlıkların müsteşar seviyesinde ve genel müdür seviyesinde katılımıyla bir kurul oluşturulmuştur. Bu Kadın İstihdamı Ulusal İzleme ve Koordinasyon Kurulu, kurulduğundan itibaren 4 kez toplantı gerçekleştirmiştir. Bu genelgeye ilişkin olarak da... Bakanlığımız kurulduktan sonraki görev tanımı kapsamında genelge üzerinde değişiklik önerisi çalışmamız devam etmektedir. Kadın istihdamının takibinde aktif rol oynamak adına bu genelgede değişiklik önerisi sunma hazırlığı içerisindeyiz.

BAŞKAN – Bir dakika, bir gelir misiniz?

Bu 110.426 eylül ayı verilerine göre... 110.426 Eylül 2012’nin mi?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Evet, evet.

BAŞKAN – 2012’ nin dokuz ayının mı, ne rakamı, bunu anlayamadım ben.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Eylül ayı itibarıyla, Eylül 2012 itibarıyla bu kanundan yararlanan kadınların toplam sayısı.

BAŞKAN – Yani 2012’ nin ilk dokuz ayı, üç çeyrekte...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Evet.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Genelgeyle ilgili. Genelge, malumlarınız, paylaşmıştık sizinle.

BAŞKAN – Hayır, şimdi, bu eylül ayı verilerine göre kanundan yararlanan kadın sayısı toplam mı, kanun çıktığından siz buraya geldiğiniz güne kadar mı? Ben sayıyı anlayamadım da. Yani bu sayıyı biz veri olarak kullandığımızda nasıl anlamlandırmamız gerekiyor? 110.426...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – SGK’ dan aldığımız bir veriydi. Bizim de tahmin ettiğimiz, Sayın Başkanım, toplam olarak, Eylül 2012 içerisinde, eylül ayına kadar o kanundan yararlanan kişi sayısı olarak adlandırıyoruz. Sizin istatistiklerde de...

BAŞKAN – 2011’ de yürürlüğe girdi –2011’ in hangi ayıysa, burada o yok- oradan Eylül 2012’ ye kadar bu kanun kapsamında toplam yararlanıcı olarak anlıyoruz, değil mi?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Evet.

BAŞKAN – O zaman bu 2011’ in ayını da bulabilerseniz bir. Hangi ayda girmişti?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Benim şimdi tabii bakmam lazım ama...

BAŞKAN – Tamam, yani bilahare bize bunu...

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ –...benim düşündüğüm şu: Bu rakam bir önceki ayda da vardır.

BAŞKAN – Toplanarak gidiyor.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Çünkü eylül de de yararlanmıştır bu, ağustosta da yararlanmıştır.

BAŞKAN – Tamam da işte, aylık mı, toplam mı?

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Ben bakayım Başkanım da...

BAŞKAN – Tamam, bu kısımda bize...

Mustafa Bey, buyurun.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sayın Başkanım, daha önce de arz etmişim; bu genelge kapsamında cinsiyete duyarlı bütçe perspektifinden çok önemli bir adım atıldı. Ben o noktada yani bu genelgede yer alan...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – 2010/14 sayılı...

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Evet. Genelgede yer alan bir maddede, kurumlar kendi stratejik planlarını, performans programlarını, bütçelerini ve faaliyet raporlarını kadın erkek eşitliği perspektifinden 4 toplantıda... Yani bir İzleme ve Koordinasyon Kurulunun bu yönde bir değerlendirmesi var mı? Çünkü gözlemlediğimiz kadarıyla kurumlarda bu yönde bir inisiyatif gelişmemiş ama genelgenin bir amir hükmü var. Bilmiyorum kurumumuz ne der.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Sayın Başkanım, biz de Bakanlık olarak kurulun etkinliği anlamında... Genelge gerçekten, içindeki maddelerle çok güzel fakat etkinliğine baktığınızda ve izlenmesi noktasında bir takım sorunlar olduğunu tespit ettiğimiz için Sayın Bakanımız Fatma Şahin'in talimatı doğrultusunda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının daha etkin bir şekilde kurulda yer alması ve izlemenin Bakanlığımız tarafından yapılmasının sağlanması noktasında genelgede bir değişiklik önerisinde bulunuyoruz. Yoksa, dediğiniz gibi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme açısında olsun, taşrada yapılan hizmetler noktasında merkeze raporlamaların düzenli olarak kurulla paylaşılması gerekiyor ama bize de şu an itibarıyla bir veri sunulmuş değil. Bu bakış açısıyla baktığımızda, genelge üzerinde bir değişiklik çalışması yapıyoruz.

BAŞKAN – Evet, bu önemli bir şeydi. Tekrar teşekkür ediyorum.

Bu kurulda hangi kamu kurumları var, onu bilen var mı içinizde?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Sayın Başkanım, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ekonomi, tüm bakanlıkları kapsayan, ilgili...

BAŞKAN – Her bakanlıktan bir temsilci bu izleme ve koordinasyon kurulunda var mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Evet, bildiğim kadarıyla yani genelgenin yapısına baktığınızda o kurulun içerisinde mevcut durumda, oluştururken.

BAŞKAN – Bu, tabii, önemli bir bilgi çünkü eğer her bir bakanlık bu kurulun içinde varsa ve zaten bu istihdamın artması, eşitliğin sağlanması konusunda bir izleme genelgeyle takdir edilmişse o vakit biz raporumuzda başka bir yapı, başka bir kurum önereceğimize, mevcut yapının belki de daha

tabii, fonksiyonel olması üzerinde bir şey yapabiliriz sonuç bölümüne. Olabilir mi böyle bir şey, mantıklı mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Belki...

BAŞKAN – Yani yeni bir şey kurulsun, bu her bakanlığın cinsiyet bakış açısından bütçesini incelesin vesaire gibi bir öneri getireceğimize, hazır kurulmuş olan bir koordinasyon ve izleme kurulunun daha aktif ve belki de KSGM'nin öncü aktör olduğu bir yapıya dönüşüp, oradan devam etmesini önermek belki de daha pratik olur diye düşündüm bir an.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Tabii, evet.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Sayın Başkanım, biz de o doğrultuda çalışmamızı yaptık fakat 2010/14 sayılı Genelge'ye baktığınızda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının kanunen verilmiş olan iş ve meslek danışmanları ya da müfettişlerin denetlemesine yönelik olan maddelerde var bazı bilgiler. Onların direkt görev alanlarına giriyor. Bu noktada biz eş başkanlık şeklinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının eş başkanlığında yürütülecek bir kurulun oluşturulmasını bir öneri olarak geliştiriyoruz. Tabii, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla birlikte bu tekrar değerlendirilecek ve son hâlini alacak ama bizler de kurulun etkin bir şekilde görev almasını istiyoruz. Gerçekten önemli bir kurul olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Peki, bu kurulun hiçbir çalışması var mı? Yayınlanmış rapor...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Yani yayınlanmış raporu bildiğim kadarıyla yok ama 4 kez toplantı gerçekleştirmiş.

BAŞKAN – 4 kere toplantı yaptı, o toplantıların sonunda bir çıktı var mı? Yani toplantı yapıldı; mesela, bütün bakanlıkların temsilcileri geldi mi, yoklama yapıldı mı, herkes oraya geldi mi, bir sunum yaptı mı, kendi kurumunun son durumunu bir anlattı mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Ben kurullara katılım sağlamadım ama bildiğim kadarıyla, bizimle paylaşılan bilgi notlarında aslında üst düzey, müsteşar ve genel müdür seviyesinde katılım olması gerekirken bu seviyede bir katılım değil, daha alt düzeyde bir katılımın gerçekleştiği ve bu noktada bir takım aksaklıkların olduğu bilgisi bize iletildi. Dolayısıyla, o noktada etkinliğin sağlanması, üst düzeyin katılım sağlıyor olmasının gerçekten kontrolünün...

BAŞKAN – Demek ki bir katılım problemi var bu kurulun, öyle anlıyoruz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Ama bu konudaki en detay bilgiyi Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Bakanlığından alınması gerektiği kanısındayım çünkü bunu organize eden, sekreteryasını yapan ve kuruldan sorumlu olan kurum Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Devam edebilirsiniz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI
BANU TUNCAY YILDIZ – Mevzuat çalışmasında bizler için en önemli olan, İstanbul Sözleşmesi'nin 11 Mayıs 2011 tarihinde imzaya açılmış olması ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 18 ülke tarafından imzalanmış, 24 Kasım 2011 tarihinde çekincesiz olarak onaylanan sözleşme 8 Mart 2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun 8 Mart 2012 tarihinde Meclisimizde kabul edilmiş ve 20 Mart 2012 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun uygulanmasına dair genelgemiz 19 Nisan 2012 tarihinde yayımlanmıştır.

Kadın konukevi hakkındaki yönetmeliğimizin taslağı hazırlanmış ve Başbakanlığa sevk edilmiştir. Kanunun uygulama yönetmeliğinin hazırlık çalışmaları tamamlanmış olup Başbakanlığa sevk aşamasındadır. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Yönetmeliği taslak çalışmaları devam etmektedir.

Protokollerimize baktığımızda, biz kadınlara yönelik hangi protokolleri imzaladık, neler yaptık? Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü 2006 yılında dönemin İçişleri Bakanı ile imzalanmış olup şu ana kadar 71 bin polis eğitilmiştir. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü Ocak 2008'de imzalanmış, 81 ilde yaklaşık 65.000 sağlık personeli eğitilmiştir. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Yargı Mensuplarının Rolü Projesi Protokolü 1 Nisan 2009 tarihinde imzalanmış ve 326 aile mahkemesi hâkimi ve cumhuriyet savcısının eğitimi tamamlanmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı ile imzalanan Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Katkısının Sağlanması Projesi kapsamında aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet, kadına yönelik şiddet konusunda uluslararası ve ulusal mevzuat, İslam'da kadın figürler, hadislerde kadın, Diyanet İşleri Başkanlığının kadına yönelik şiddet konusundaki yaklaşımları, mağdurla görüşme teknikleri ele alınmış ve 2012 yılı Aralık ayına kadar 17 bin din görevlisinin eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Kadın istihdamına yönelik olarak ve engelli istihdamı noktasında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının iş birliği protokolü imzalanmıştır. Kadınların finansmana erişimi ve iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması noktasında protokole işlerlik kazandırmak için çeşitli çalışmalarda bulunduk. Çocuk bakım hizmetlerinin teşvik edilmesi noktasında Dünya Bankası, AÇEV ve KAGİDER iş birliğiyle modelleme çalışmasını gerçekleştirdik. Kreş teşvik uygulamasının pilot uygulama çalışmasının Avrupa Birliği Projesi kapsamında yapılması üzerine de çalışmalarımız devam ediyor. Aynı şekilde, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla imzaladığımız iş birliği protokolümüz mevcut kadın girişimciliğinin ve kadın istihdamının artırılması noktasında. Bu

protokolümüzün kapsamında aynı zamanda organize sanayi bölgelerinde kreş sayısının artırılması da hedeflenmiştir. 10 organize sanayi bölgesinde özel sektör temsilcisiyle kreş yapımının gerçekleştirilmesi üzerine bir projemiz bulunmakta, 2013 yılında hayata geçmesini hedefliyoruz. Kadınların finansmana erişim toplantılarını gerçekleştirdik. Bu toplantıların sonucundaki çıktımızı Bakanımız başkanlığında bankalar, BDDK, Bankalar Birliği ve Kredi Garanti Fonuyla paylaştık. Kredi Garanti Fonunun risk paylaşımındaki düzeyin 3'üncü düzeyden 1'inci düzeye artırılması noktasında Hazine Müsteşarlığıyla çalışmalarımız devam etmekte. Kadın Çiftçilerin Eğitimi İşbirliği Protokolü'nü Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Türkiye Ziraat Odaları Birliğiyle imzaladık. Bu protokol kapsamında 65 tane eğiticiye toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerini verdik. 15 Ekim Dünya Kadın Çiftçi Günü'nü ortaklaşa kutladık. 6 Kasım 2012 tarihinde eğitici eğitimlerine başlandı.

En önemli diğer bir protokolümüz de İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü arasında imzalanan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kapsamında Sunulan Hizmetlerde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesine, İşbirliği Yapılmasına ve Eşgüdümün Artırılmasına İlişkin Protokol'dür.

Bu protokol kapsamında Jandarma Genel Komutanlığı Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesindeki Çocuk ve Kadın Suçları Müdür Yardımcılığı, Aile İç Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğüne dönüştürülerek kadrosu yeniden düzenlenmiştir.

Jandarma Okullar Komutanlığında "Aile İç Şiddetin Hukuksal Boyutu" ve "Aile İç Şiddetin Sosyolojik Boyutu" konularında konferans verilmiştir. Eğitim müfredatında bulunan İnsan Hakları dersine "Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetle Mücadele" ünitesi eklenmiştir.

Vatani görevini yapmakta olan erkek ve erlere "Yurt Sevgisi Eğitimi" kapsamında "Kadına Yönelik Şiddet ve Töre-Namus Cinayetlerinin Önlenmesi" başlığı altında "Toplumda Kadının Yeri ve Önemi ile Ailede Kadına Yönelik Şiddet ve Şiddetin Önlenmesi" konularında eğitim verilmiştir.

Eğitim faaliyetlerimizi özetlersek... Kadın-erkek eşitliği ve toplumsal cinsiyet eğitimlerini yaklaşık 2.800 kamu görevlisine bu eğitimleri gerçekleştirdik. Üniversite öğrencilerine yönelik olarak toplumsal cinsiyet ve medya atölyeleri çalışmamız var. Yerel medya çalışanlarına yönelik, kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede yerel medya çalışanlarının rolü ve haber yazma atölyeleri çalışmamız var. Batı Trakya'da yaşayan soydaş kadınların bilgilendirilmesine yönelik eğitim çalışması, yurt dışında yaşayan kadınlarımızın bilinçlendirilmesine yönelik eğitim çalışmasını da Almanya, Hollanda, Fransa ve İsviçre'de yapmış bulunmaktayız.

Tamamlanan ve devam eden projelerimize baktığımızda Kadının Kalkınmaya Katılımını Güçlendirme Ulusal Programı Projesi 1993-2003 yılları arasında yapıldı. Toplam 1 milyon 400 bin dolar, 700 bin doları dış kaynak, 700 bin doları ulusal kaynak. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi eşleştirme bileşeninden ve kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele teknik destek bileşeninden oluşmakta. Proje bütçelerini görüyoruz. Türkiye'de

kadına yönelik aile içi şiddet araştırması 2008 yılında 2 milyon 495 bin avroya gerçekleştirilen bir projedir. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu 4'üncü ülke programı kapsamında yaptığımız bir projemiz var. Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşlarına Yönelik Materyal Geliştirme Projesi de 2012 yılı içerisinde 359 bin TL'ye mal olmuş. Yine UNFPA'nın 5'inci ülke programı kapsamında da projemiz bulunuyor.

Planlanan projelerimize baktığımızda 2009 IPA-1 altında yapmayı planladığımız ve proje fişi kabul edilen Aile İçi Şiddetle Mücadele İçin Kadın Sığınmaevleri Projesi toplam 10 milyon 150 bin avruluk bir projedir. Hibe bileşeni ve teknik destek bileşeninden oluşmaktadır. Hibe bileşeninde kadına karşı şiddetle çalışan sivil toplum kuruluşlarının güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Teknik destek projemizde de 2006 yılında yine AB tarafından 8 ilde gerçekleştirilen kadın sığınmaevlerine komşu iller de dâhil edilerek kadına karşı şiddet konusunda yerel yönetimlerin, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il teşkilatlarının ve bakanlık bünyesinin kapasite geliştirilmesinin şiddet önleme ve izleme merkezlerine yönelik de çalışmaların yapılması hedeflenmekte.

4 milyon 500 bin dolarlık İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansından kadın istihdamı, kadın girişimciliği ve kadın kooperatifçiliğine yönelik olarak bir projemiz bulunmakta. İsveç Hükûmeti tarafından kabul edildi. 2013 yılında aktivitelerine başlayacağız.

Yine, BM Kadınların İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı 1 milyon 700 bin dolarlık bir projemiz var. Bu projenin içerisinde sevindirici olan cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda bir alt başlığımız var. Cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda seçilen Sabancı Üniversitesi BM Kadın UN Women ve UNDP iş birliğiyle gerçekleştirilen bir proje bu. 10 ilde belediye ve kamuda çalışan kişilerin cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda eğitilmesi, kapasitelerinin artırılması hedeflenmekte. 2013 yılı içerisinde ihtiyaç analizi yapılarak eğitici havuzunun oluşturulması hedefleniyor.

“Genç Fikirler, Güçlü Kadınlar” da INTEL ve KAGİDER’le ortaklaşa gerçekleştireceğimiz, 27 Aralıkta protokolünü imzalayacağımız bir projemiz.

BAŞKAN – Pardon, bir dakika... Bu “Aile İçi Şiddetle Mücadele İçin Kadın Sığınmaevleri Projesi 10 milyon 150 bin euro.” dediğiniz bu ŞÖNİM’lerle Kozalar mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Yok, Sayın Başkanım. Bu ŞÖNİM ve Kozalar değil, bu proje AB tarafından destekleniyor. 2006 yılında bu projenin ilk ayağı gerçekleştirilmişti. O ilk ayakta 8 ilde - Samsun, Ankara, Eskişehir, İzmir, İstanbul sonradan iptal edildi diye biliyorum, Bursa- kadın sığınmaevi yapılmıştı ve doğrudan hibe bileşeni kapsamında da bu kadın sığınmaevlerine ilişkin iş ve işleyişler, orada çalışan kişilerin eğitimleri gerçekleştirilmişti. İçişleri Bakanlığı mahallî idarelerin yararlanıcısı olduğu bir projeydi 2006 yılındaki proje. 2009 IPA-1 kapsamında finansman anlaşmasında da yine İçişleri Bakanlığı Mahallî İdarelerin önerdiği bir projeydi bu proje. Fakat bakanlığımız kurulduktan sonra İçişleri Bakanlığıyla ortak çalışarak bu projenin aslında ortak bir proje olması ve Aile

ve Sosyal Politikalar Bakanlığı sorumluluğunda olması görüş birliğine varıldı ve bu konuda da proje fişi değişikliğini gerçekleştirdik. Bu proje o projenin devamı niteliğinde olup yapım işini içermiyor, teknik destek hizmet alımı bileşeni ve hibe bileşeni var. Teknik destek bileşeninde de yereldeki sivil toplum kuruluşlarının, belediyelerin, kamunun, kadın sığınmaevi kurmasının kapasitelerinin artırılması, aynı zamanda biz bir alt başlık olarak projemizi devraldıktan sonra biliyorsunuz Koza Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezlerini kurduk biz. Onlara ilişkin olarak yapılabilecek ön değerlendirmelerin, iş akışlarının tasnif edilmesi, psikologların, çalışan kişilerin eğitilmesi, yurt dışına iyi ülke örneklerini görmesini de içeren değişik aktiviteleri içerisine koyduk ama direkt Koza, ŞÖNİM odaklı bir proje değil, alt aktivitelerini içeriyor.

BAŞKAN – Anladım.

Bu aşagıda BM Kadınların İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı var. Buradaki paydaşlardan “Sabancı Üniversitesi, BM UNDP.” dediniz. Sabancı Üniversitesinden toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilgili çalışan kimi önerirsiniz bize?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Sabancı Üniversitesinin projedeki katkısı Sayın Başkanım, şey, biliyorsunuz orada fırsat eşitliği modeli var, mor sertifika. Onun millî eğitime uygulanmasıyla ilgili, mor sertifikayla ilgili bir şey. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilgili UN Women tarafından proje bileşeni bizimle birlikte yönetilecek. Oradaki hedef de şu: Öncelikli olarak bu konu Türkiye’de yeni çalışmaya başlandığı için akademisyenlerden ve kamuda bu konuyla ilgili olan kişilerden eğitimcilerin oluşturulması. Orada da eğitici eğitimlerinin yapılması noktasında yurt dışından uzmanlar, hem akademisyenleri hem de Türkiye’deki bizleri eğitecekler ve daha sonra bu eğitici eğitimlerini alan kişilerin de sahada 10 ile giderek ilgili olan belediyelerdeki çalışanlara yani bire bir bütçe hazırlığında bulunan kişileri eğitmesi ve onlarla birlikte bütçe hazırlığını yapması hedefleniyor. İsterseniz detay bilgiyi öğrenip sizinle paylaşabilirim hangi hocaların bu konuda çalıştığına yönelik.

BAŞKAN – Memnun olurum. Aynı şekilde UN Women, UNDP...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – İsterseniz onlar da bu konuda bir sunum gerçekleştirebilirler çünkü yurt dışında cinsiyete duyarlı bütçelemeye ilgili diğer çalışmaları da takip edip bir bilgi paylaşımında bulunacaklar, 17 Aralıkta da bununla ilgili bir toplantı yapılacak Ankara BM binasında. Onun sonucunu da sizlerle paylaşabiliriz.

NURDAN ŞANLI (Ankara) – Ben bir şey söylemek istiyorum. Bu “sığınmaevleri” ifadesinin yerine “kadın konukevi” diye değiştirilecekti diye biliyorum, değil mi? “Sığınma” kelimesinin anlamı nedeniyle.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Evet. Biz hani geçmişten gelen alışkanlık olarak...

BAŞKAN – Bu 17 Aralık toplantısının yer, zaman, katılımcı bilgilerini de komisyona iletir misiniz? Bir de paydaşların, oradaki kişi bilgilerini alalım sizden.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Tabii, mail olarak paylaşabiliriz.

BAŞKAN – Buyurun.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Toplantılarımızı burada açıkladık, hangi toplantıları yaptığımızı çünkü bizim tüm çalışma alanımız kadına yönelik olduğu için yaptığımız her şey, tüm toplantılar kadın özelinde.

KSGM'nin 2003-2012 dönemi bütçe ve gerçekleşme oranlarını sizlerle paylaşabiliriz. 2012 yılında 5 milyon 724 bin TL'lik bir bütçemiz var. Bir önceki yıla göre 0,4'lük bir azalış gözükmekle birlikte aslında bu azalış değil çünkü bakanlık kurulduktan sonra Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün, işte, kiradır, elektriktir, bu tarz giderleri hep bakanlık üzerinden gerçekleştirildiği için aslında 0,4'lük bir azalış gözükmekle birlikte bu azalış değil bir artışı ifade ediyor. Harcama 10 Aralık itibarıyla da 3 milyon 336 bin liralık bir harcama gerçekleşmiş durumda. KSGM'nin kadın konukları olarak taşra teşkilatına baktığımızda 2012 yılında bütçe ödeneği 13 milyon 952 bin 100 TL gözüküyor. Harcamamız bu orandan fazla ve aynı zamanda 2013 yılı bütçe ödeneği içerisinde 26 milyon liralık bir taşra bütçesi olmakla birlikte 6284 sayılı Kanun'un uygulamasına yönelik Koza Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezleri de bunun içerisine dâhil olmakla kurulumu, işletimi, kişilerin istihdam edilmesi ve eğitim giderleri de 136 milyon liralık bir ek bütçe ödeneğimiz de mevcut dolayısıyla Türkiye tarihinde ilk defa kadına karşı şiddetle mücadele noktasında...

BAŞKAN – Bakanlığın bütçesinden daha çok oraya ayrılan, neredeyse 5 katı.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Evet.

BAŞKAN – Buradaki bütçe ödeneği 2013 26 milyon KSGM'nin taşra bütçesi ama mücadeleyle ilgili ayrılan 136 değil mi, sadece şiddetle mücadele için?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Evet.

BAŞKAN – Bu da tabii bütçelerde “Devletin ayrımcılıkla ilgili mücadelede kararlılığının göstergesi nedir?” aranıyor ya, işte bu mesela çok ciddi bir örnek. Bunu mutlaka not edelim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Kadına karşı şiddete ayrılan en büyük bütçe şu an için, bugüne kadar.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Sayın Başkanım, burada bir açıklama yapmamız yerinde olacak. Bizim Sosyal Hizmetlerden gelen bütçede sosyal hizmetlere ayrılan pay genel bütçenin yüzde 2,8'i, 3'ü geçmemiştir yıllar itibarıyla, ona yakın bir rakam. Bu sene ilk defa 3,6 oldu. Yüzde 3,6'sı kadar 2013 için bir bütçe ayrıldı. Bakanlık kurulmasıyla birlikte bu faaliyetler bayağı bir ivme kazandı ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak biraz önce Başkanımızın söylediği rakamda bile geçen senenin ödeneğine göre toplam rakamda baktığımızda yüzde 100 bir artış sağlandı.

Taşraya ilişkin kadın konukları, ŞÖNİM'ler ve diğer faaliyetlerimiz kadınlara yönelik, hane halklarına yönelik kadın kaynaklı sosyal yardımlarda da 12 kata yakın bir artış koyduk yani 13 milyon 721 bin olan bütçe 162 milyon 320 bin 500 ödeneğiyle bu cumartesi günü Genel Kuruldan geçecek inşallah. Dolayısıyla bu yıl için 12 tane öngörülen ŞÖNİM vardı, onlar 14 tane olarak gerçekleşiyor ilk defa, bu devreye girdi. Nisan ayında çıkan ailenin korunması kanunuyla ilgili olarak yeni bir ek bütçe hazırladık mevcut bütçemize ilaveten. Maliye sağ olsun, onu da kabul etti ve bununla birlikte ŞÖNİM'leri harekete geçirdik. Önümüzdeki yılda da, 2013 yılında 29 adet kadın konukevi, 14 adet ŞÖNİM olarak yine devam edecek. Bunlara daha önce, 2012 yılında 3 milyon TL ödenek ayrılmışken, tefriş, yatırım ve diğer yapımlarla ilgili şu anda burada da 6 milyon TL yüzde 100 artışla 2013'te bir bütçe ayırdık.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Mustafa Bey.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sayın Başkanım, aslında gerçekten çok önemli adımlar atılmakta. Aslında “cinsiyete duyarlı bütçe perspektifi” dediğimizde aşağı yukarı bunların bir cinsiyet perspektifi içinde kurgulanması. O noktada bir performans programı düşünebiliriz. Yani bütçedeki bugün oylamaya müzakere konu olacak, Parlamentonun müzakeresine konu olacak bir performans programı düşünebiliriz. Bu performans programı zaten şunu söyleyecek bize, söz gelimi 136.083 liralık bir bütçe ödeneğinde bir durum analizi yapılacak. Yani Türkiye’de bu ödenek ayrılmadan önce bir durum analizi yapılacak, bir fotoğraf çekilecek, kadına yönelik şiddette Türkiye gerçeği nedir? Ardından, söz gelimi, nitelik veya niceliksel bir fotoğraf üzerinden amaç ve hedeflerimizi ortaya koyacağız. Diyeceğiz ki: “Biz yüzde 20 azaltmayı hedefliyoruz önümüzdeki yıl.” veya başka türlü öncelikleri, hedeflerimizi somut ortaya koyacağız. Daha sonra bu 136 bin lirayı o amaç ve hedeflerin gerçekleşmesine dönük hangi proje ve faaliyetlerde kullanacağız, hangi cari yatırım ödeneklerine ayıracağız, onu çatacağız ve bununla birlikte performans ölçütleri geliştireceğiz. Diyeceğiz ki: “Biz bu ödeneğin kullanımında bu amaç ve hedeflere yönelik kurum faaliyetlerindeki sonuçları hangi ölçütler ışığında değerlendireceğiz ödenek kullanıldıktan sonra?” Yani sonuç odaklı, çıktı odaklı bir perspektif... Tamamen cinsiyete duyarlı bütçe yaklaşımının beklediği bu zaten. Tamamen aslında

hâlihazırda birtakım çok önemli gelişmeleri bir tasarım içinde buluşturmak, bir perspektif kazandırmak, bir teknik yeterlilik, kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi noktasında bir perspektifin entegre olma hâli. Yoksa her şey yapılıyor bu anlamda. Yani kaynak ayrılıyor, personel istihdam ediliyor, yatırım yapılıyor, bina... Bir dizi ve kaldı ki cari transferlerde bulunuyor, şiddet mağdurlarının, işte, harçlıktı, işte ekonomik yaşama entegre olmasıydı, bir dizi kaleme sadece biz bir performans programı, bir bütçe mantığı içinde, 5018'in mantığıyla entegre edeceğiz. Hepsi bu aslında. Yani ben bu bağlamda karikatürize etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

KSGM'nin gerçekleşme bütçe tablosu da çok enteresan, hep parayı geri vermişsiniz yapacak iş yokmuş gibi.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ – Sayın uzmanımıza bir katkı olarak şunu söylemek isterim: Bakanlığımızın stratejik planı yeni hazırlandı. Henüz şu anda onaydan geçmek üzere bekliyor. Performans programımız buna bağlı olarak hazırlanacak ve stratejik plandaki ana hedeflerimizin çok önemli bir bölümü de kadına şiddetin önlenmesi, ailenin bütünlüğünün korunmasına yönelik önemli hedefler ve faaliyetler var. Onlar da bütçelendirildi ve bu performansın bir yıl sonra sayın uzmanımızın dediği gibi sonuçlarını göreceğiz inşallah.

BAŞKAN – İnşallah.

Buyurun.

STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Kadına ilişkin verilerin karşılaştırmasına baktığımızda, çünkü 2002'den günümüze neler değişti okuryazarlık oranlarıyla ilgili?

BAŞKAN – Bunlar genelde var bilgi olarak. Komisyon üyelerimize de bir danışalım. Bunları geçebilir miyiz arkadaşlar? Nasılsa sunum da elimizde var.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ EKONOMİK STATÜ DAİRE BAŞKANI BANU TUNCAY YILDIZ – Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yatırımlar Genel Müdürlüğü Araştırma, Geliştirme ve Tanıtım Daire Başkan Vekili Sayın Şebnem Avşar Kurnaz, buyurun.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekillerimiz, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü Araştırma, Geliştirme ve Tanıtım Daire Başkan Vekiliyim.

Türkiye'de sosyal yardımların sosyal korunma sistemi içerisindeki yeri ve kadınlara, kız çocuklarına yapılan yardımlar olarak biz biraz daha geniş bir perspektiften sunumu hazırladık ama ben

burada tarihçeyi ve kurumun genel yaptıklarını geçerek sadece kadınları güçlendirme, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme anlamında yaptığımız çalışmalara değineceğim. Burada kurumsal yapımızı da geçerek, görevleri de geçiyorum, sosyal harcamalardan devam etmek istiyorum.

Sosyal harcamalara baktığımızda Türkiye’de ne kadar kaynak aktarılıyor 2002’den 2011’e büyük bir kaynak artışı söz konusu, 18 milyar lira sosyal harcamalar dediğimiz sosyal yardım ve hizmet kalemlerine aktarılmakta ve bu harcamanın gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 1,42 şeklinde gerçekleştirmiştir. Alt kalemlere baktığımızda sosyal yardım için harcadığımız para 12 milyar lira, sosyal hizmet için de 6 milyar liralık kaynağın kullanıldığını görüyoruz.

Peki, biz bu kaynakla dünyada neredeyiz, sıralamamız nedir diye bakacak olursak OECD ülkelerinde ortalama harcanan 2,15’tir, gayrisafi yurt içi hasılanın 2,15’ini harcar bu ülkeler. Biz de 1,42’sini harcadığımız için henüz ortalamanın üstüne, ortalamaya çıkamadık daha doğrusu, ortalamanın altında bir yerlerde bulunmaktayız.

Yoksulluk oranlarına gene baktığımızda TÜİK tarafından açıklanan resmî rakamlara göre 2,15 dolar altında yaşayan nüfusta 2002’den 2011’e -son rakamlar 2011 yeni açıklandı- bir azalma olduğunu görmekteyiz. 2,15 dolar 0,14 seviyesinde 4,3 dolar altında yaşayan nüfusa baktığımızda o da 2,79 olarak 2002’den bu yana oldukça düştüğünü görüyoruz bu rakamların.

Biz bu rakamları düşürmek için nasıl politikalar yapıyoruz, hangi yardım programlarımız var diye bakacak olursak. Temel ihtiyaçlarını kişilerin karşılamasına yönelik çeşitli yardımlarımız var. Bunların ayrıntılarını anlatmayacağım. Proje desteklerimiz var. Kişilerin kendi ayakları üzerinde durmasını sağlayan destekler bunlar ve yeni başlatmış olduğumuz, özellikle kadınların yoksulluktan daha fazla etkilendiği gerçeğinden hareketle başlatmış olduğumuz eş vefat etmiş kadınlara yönelik yardım programımız var. 2022 aylıkları bize SGK’dan yeni devredildi ve genel sağlık sigortası kapsamında primini ödeyemeyen kişilerin primleri gene genel müdürlüğümüz tarafından ödenmekte.

Tüm bu faaliyetlerde kadınlara yönelik nasıl bir ayrımcılık yapıyoruz, pozitif ayrımcılık uygulamalarımız neler? Proje destekleri bizim kişilerin kendi ayakları üzerinde durmasını sağlayan, aktif, üretken olmasını sağlayan desteklerimiz. Burada kişi başına 15 bin TL maksimum bir destek veriyoruz ve kişi kendi işini kurabiliyor bununla ya da grup bazlı bir projeyle bir grup bir araya gelerek bir iş yeri açabiliyor. Bu noktada kadınların yararlanma oranının düşük olduğunu biz yıllardır biliyoruz ve kadınlar daha fazla yararlansın diye birtakım uygulamaları hayata geçirdik. Bu kapsamda vakıflara ayrılan kotalar var. Her il ve ilçenin belirli bir proje kotası var. Kadınların daha fazla yararlanması amacıyla yüzde 30 oranında eğer yararlanıcı sayısı kadınsa vakıfların bu kotayı aşmalarını ilke olarak koyduk ve gene kadınlara yönelik yaptığımız bir uygulama daha. Eğer geri ödemeleri... Bizim proje desteklerimiz geri ödemeli, ilk iki yıl geri ödeme yapmıyorlar, bu 15 bin lirayı daha sonra 8 taksitle sekiz yıl içerisinde bize geri ödüyorlar. Eğer projeyi kadın yapıyorsa ve geri ödemelerini düzenli olarak yapıyorsa son bir yılını hibe ediyoruz ve son bir yılının geri ödemesini almıyoruz kadınlardan.

Sosyal konut projemiz de gene TOKİ'yle iş birliği içerisinde yürüttüğümüz bir proje. 1+1 ve 2+1 konutlar yapılıyor bu proje kapsamında. Burada aylık 100 lirayla kişiler yirmi beş yıl geri ödeyerek bu şekilde ev sahibi oluyorlar. Burada gene kadınlara yönelik ne yapıyoruz diye bakacak olursak eğer eşi vefat etmişse, çocuğu varsa, 30 yaş ve üzeri olma şartı normalde aranırken bu grupta aranmıyor. Aynı zamanda kadının babası ya da hem annesi hem babası yoksa gene yaş şartını düşürüyoruz. 25 yaş ve üzerindeyse eğer konut destekleri için başvuru yapabiliyor. Burada bir kura çekimi olduğu için burada yararlendirirken önceliklendirme yapmak oldukça önemli.

Eşi vefat etmiş kadınlara düzenli yardım programımıza gelecek olursak biz 2009 yılında Boğaziçi Üniversitesiyle bir araştırma yaptık. Burada eşi vefat etmiş olan kadınlardan bir grup örneklem seçtik ve onların ihtiyaçlarını tespit ettik. Temel ihtiyaçlarını karşılayabiliyorlar mı, hayatlarına nasıl devam ediyorlar eşlerini kaybettikten sonra ve bu yardım programının, bu araştırma projesinin sonucunda kadınların çoğunluğunun temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı, eşlerini kaybettikten sonra büyük bir gelir kaybıyla karşı karşıya olduğu ortaya çıktı. Biz de bu doğrultuda bu grupta yer alan kadınlara aylık 250 liralık bir yardım programı başlatılmasını hayata geçirdik ve şu anda da 224 bin kadın bu yardım programından yararlanmakta ve bu sürekli devam edecek olan bir program. Eşi vefat eden bir kadın ertesi günü vakfa gidip başvuru yaparak bu yardım programı kapsamında desteğini alabiliyor. Ödemeler iki ayda bir yapılıyor ve kadınların hesabına yatırılıyor.

Şartlı eğitim ve şartlı sağlık yardım programımız da yıllardır toplumsal cinsiyete dayalı yapılan programlarda örnek proje olarak gösterilen bir yardım programı. Burada da kız çocuklarına yapılan yardım miktarı erkek çocuklarından daha fazla ve ödemeler de doğrudan anneler adına yapılıyor kadının toplumsal konumunu güçlendirmek adına. Burada yardım miktarlarımız görülmekte ve yararlanıcı sayılarımız var yine, bunları geçiyorum.

Biz bu yardımı hem toplumsal cinsiyet üzerinde etkisini ölçmek, kız çocuklarının okula devamını artırıyor mu, bunu anlamak adına bir araştırma projesi başlattık, Gazi Üniversitesiyle birlikte bu projeyi yapıyoruz. 2012 yılı sonunda etki değerlendirme araştırmamız tamamlanacak ve burada gördük ki kız çocuklarına 10 lira fazla vermenin karşılığını biz alıyoruz. Kız çocuklarının okula devam etmesinde erkek çocuklarına göre daha fazla bir artış var. Bunu araştırma sonuçları da bize gösteriyor ve yardım almayan hanelerle karşılaştırmalı olarak sonuçlara baktığımızda özellikle liseye devamda bu yardımı almayan hanelerdeki kız çocuklarının liseye devam edemediğini görüyoruz. Yardım alan hanelerde ise özellikle lise döneminde kız çocukları için olumlu bir etkisi görülmekte yardımın.

Bunun dışında sosyal yardım istihdam ilişkisinden biraz bahsetmek istiyorum. Sosyal yardım alan ve başvuru yapan kişilerin İŞKUR kaydı anında yapılıyor. Burada amaç kişiler yardım bağımlısı olmasın, yoksulluk kültürü oluşmasın ve İŞKUR'a başvuru yaparak bir iş arama çabası içerisine girsinler. Bu doğrultuda baktığımızda aslında toplam rakamların yanı sıra kadınlara ilişkin ayrıntılı istatistikleri de biz burada tutuyoruz, kaç kadın kaydedilmiş ve kaç işe yerleştirilmiş? Burada

tabii kadınların özellikle işe girme oranının çok düşük olduğunu görüyoruz yani toplam 366 bin kadın İŞKUR'a yönlendirilirken bunların 2.700' ü bir işe yerleşebiliyor ve gene tabii düşük olan bir rakam daha meslek kursuna yönlendirilen 13 bin kadından 3 bini kursa gidiyor, bunu görüyoruz. Dolayısıyla tabii bu bizim için yeni bir politika alanı olarak ortaya çıkmakta. Burada daha fazla kadının mesleki kursa katılımını nasıl sağlayabiliriz ya da işe girmede bu kadınlar farklı sorunlarla mı karşılaşıyorlar da işe yerleşmiyorlar, bunlar bizim için öncelikli sorun alanı olarak ortaya çıkmakta.

Yardımlarımızda da cinsiyete yönelik bir analiz yaptığımızda kadınların daha fazla yararlandığını görüyoruz. Yüzde 70 oranında kadınlar yardımlardan yararlanıyor. Tabii, burada, farklı şeyler de söylenebilir, işte, erkekler başvuru yapmaya gitmiyor, kadınlar bu anlamda yardım isteyen kişi konumunda giderek başvuru yapıyorlar. Bu yüzden sayının çok olduğunu da belki söylemek mümkün. Tabii, bizim için cinsiyet bazlı istatistik alabilmek de çok önemli. Hani, birkaç yıl öncesine kadar bunları da alamıyorduk, bunu da söylemek gerekiyor.

Bütün bu verileri aldığımız sistemlerden ben çok kısaca bahsetmek istiyorum. Cinsiyete bazlı analiz yapabilme adına bizim veri tabanı projemizi çok kısa anlatmak istiyorum, "Bütünleşik Sosyal Yardım Hizmetleri Projesi." Bütün sosyal yardımların kaydedildiği ve kişilerin sosyoekonomik verilerinin de kaydedildiği bir sistem. Dolayısıyla, biz bu sistemle merkezî veri tabanlarından işte, kişinin başka kurumlardan yardım alıp almadığını, işsizlik ödeneğinden faydalanıp faydalanmadığını, mal varlığını, aracını, tarlasını, tapusunu, her şeyini görüyoruz ve yardım kararını da bu sistem aracılığıyla veriyoruz.

Bu sistem bize neler kazandırdı? Bütün hizmetler online bir şekilde gerçekleşmiş oluyor. TC kimlik numarasıyla bilgilerinize ulaşıyor ve hane incelemesi için görevli gittiğinde yine o bilgiler de sisteme giriliyor.

BAŞKAN – Bu, bizim eski SOYBİS.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ - SOYBİS'in veri tabanı hâli bu. SOYBİS artık çok büyüdü ve bir veri tabanı oldu. SOYBİS bir sorgulama sistemi idi, şimdi o SOYBİS'te sorgulanan veriler bütünleşik veri tabanında kaydediliyor ve 22 milyon kişinin bilgisi var bu sistemde, TC kimlik numarası bazında.

BAŞKAN – Mesela, biz bundan üç ay sonra 2012'nin yoksulluk envanterini çıkarabilir miyiz?

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Tabii, tabii.

BAŞKAN – Çok başarılı, çok güzel.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – İstedğimiz değişkenlerle veri tabanında kayıtlı olan her şeyi elde etmeniz mümkün.

BAŞKAN – Bölgesel olarak, cinsiyete dayalı, yaş grupları, demografik yapıya göre yoksulluk envanteri çıkarabiliriz yani?

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Tabii, çıkarabiliyoruz. Evet, onu çıkarabiliyoruz.

BAŞKAN – Çok güzel, çok güzel, tebrik ediyorum.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Biz, bu sistem aracılığıyla ödemelerinizi de online ödeme olarak bankada anında oluşturabiliyoruz ve tabii, bu büyük ölçüde zaman ve kaynak tasarrufu sağlıyor bize.

Bir diğer projemiz de, puanlama projesi. Yıllardır işte, “Yoksulluk tanımlanmıyor, objektif kriterlerimiz yok.” deniliyordu, kısmen de bu eleştiriler haklıydı. Çünkü, 3294 sayılı Kanun’da “fakruzaruret içinde olma” ifadesi geçiyordu. Dolayısıyla, bu fakruzaruret nedir? Bunun bir tanımı olmalı, yoksulluğun bir tanımı olmalı. Bu noktada puanlama projesi de 2012 yıl sonunda tamamlanıyor ve artık gözlemlenebilen, somut, ölçülenebilen değişkenlerle biz yoksulluğu ölçeceğiz. Ve bu çalışmada da, yine, kadınlarla ilgili sonuçları da, ön raporlarda anladığımız kadarıyla kadınların yoksulluktan daha fazla etkilendiğini de görüyoruz, bunu da formülümüze yansıtacağız. Ve bütün bu değişkenlerle birlikte biz bilimsel kriterlerle baktığımızda aslında hak edenin hak ettiği yardımı almasını sağlayacağız.

Benim anlatacaklarım bu kadar. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum sunumunuz için.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Başkanım, bu konuyla ilgili bir soru soracaktım.

BAŞKAN – Buyurun Kerim Bey.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Bu, eşi vefat eden kadınlarla ilgili... Pratikte şunu görüyoruz: Resmî nikâh yapmamış ama eşi vefat etmiş, çocukları olan mağdur kadınlar var. Bu konuyla ilgili Sayın Bakanla da görüşmüştük, bu konuda bir şey yapıldı mı, bir sonuç alındı mı, bir çalışma var mı, durum nedir?

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Bu konu, bizim, tabii, sık sık gündemimize gelen bir konu ama o noktada resmî nikâh olmadığı takdirde biz neyi kabul edebiliriz? Bunun açıkçası cevabını biz veremedik. Yani resmî nikâh olmadan kabul ettiğimiz takdirde neyi değerlendirmelerini söyleyeceğiz vakıflarımıza? Orada objektif ne olabilir?

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Çocuklar var ortada, baba ve anne belli ve adam ölmüş. Hani, ölmüş ama çocuğu yoksa mesele yok ama somut olarak deliliyle bilinen ama baba ölmüş, anne ve çocuklar var, resmî nikâhları yok, ciddi şekilde mağdur...

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Burada sadece şunları kapsama alabildik biz: Bu süreçte mahkemeye başvurup da herhangi bir şekilde mirastan faydalanmak için mahkemeye başvuran kadınlardan bize dilekçeler gelmişti ve orada mahkeme kararı olduğu için onları programa dâhil ettik. Ama bu noktada, bu yöntemi genel, yaygınlaştırmak anlamında şey yapılabilir belki, tabii ki, mağduriyetleri önlemek için ve...

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Suistimal edilebilir bu şey ama ona da tedbir olarak gerçekten mağdur olan yani objektif olarak... Ortada çocuklar var, anne var, babayı da herkes biliyor, baba kaza geçirmiş, vefat etmiş, resmî nikâh yok ama çocuklar var ortada. Yani bunu DNA'sıyla da veya artık somut şeylerle sabit tespit edilebilir tabii ki.

BAŞKAN – Belki dediğiniz gibi kriterler konarak...

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Suistimale fırsat vermeden bunlara sahip çıkılması gerekiyor.

BAŞKAN – Nurgül Hanım...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Dediğiniz mağduriyet önemli olmakla birlikte, eğer nikâhsız eşlere böyle bir yol açarsak nikâhsız yaşamı olumsuz etkilemiş olur. O yüzden bizim açımızdan doğru bir yaklaşım olmuyor. Farklı yöntemlerle belki buna çözümler aranabilir diye düşündüm.

Bir de efendim, benim ilave etmek istediğim, Mustafa Bey performans göstergelerinden bahsetti. Bu, tabii ki, sadece bizim Bakanlığımızla alakalı olmayacak bu performans göstergeleri. Biz Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak, 2008-2013 yıllarını kapsayan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı" adı altında bir plan hazırladık. Ve bu planda birçok kamu kurumuna -mevcut durum analizinden yola çıkarak, politika belgelerine dayanarak bu planı hazırlamıştık- pek çok kamu kurumuna belli sorumluluklar ve görevler, yapılması gerekenler anlamında sorumluluklar verdik. Bizim için önemli olan bu planın, diğer kamu kurumlarının kendi stratejik planlarına nasıl entegre ettikleri ve bunlar için ne kadar kaynak ayırdıkları da çok önemli yani, bir çerçeve diyebiliriz buna. Bu, 2008-2013'dü, önümüzdeki yıl tamamlanacak ama 2014'ten itibaren de bu planın yenilenmesi, Ulusal Eylem Planı'nın yenilenmesi gerekli. Fakat, eylem planını biz yaptırım gücümüz olmadığı için, hani diğer kurumlara temenniden öteye gidemiyor, bir yaptırım gücü olmuyor. Belki, böyle eylem planlarının da diğer kurumların planlarına entegrasyonu konusunda bir yaptırım olabilecek formüller de düşünülebilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ahmet Bey, buyurun.

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI BÜTÇE, KESİN HESAP VE RAPORLAMA DAİRE BAŞKAN VEKİLİ AHMET ÇOBAN – Sayın milletvekilimizin söylediği konuda, Çocuk Hizmetlerimiz ve buna bağlı il müdürlüklerimizde çocuklara yönelik yardımlar yapılıyor yani onlar ortada bırakılmıyor. Eşi vefat eden hanımlara yapılan yardımdan faydalanamıyorlar belki ama -bu mevzuat nedeniyle- sosyal yardım, ayni nakdi yardım, okul yardımı diye onlara bir yardım yapılıyor, tabii, tespit edilen ve muhtaçlık durumu belirlendikten sonra böyle bir yardım konusu var.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Az önceki şeye, işte, bu suistimal edilebilir, evli olmayanlar... Çocuk olma şartına bağlanabilir. Bunun için de kimse gelip çocuk yapmaz herhâlde yani öyle bir zorunlu bir şart olabilir. Anne mağduriyeti, yani hiçbir kaynaktan yardım alamıyor, resmîyetten yok çünkü, evlilik yok.

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI BÜTÇE, KESİN HESAP VE RAPORLAMA DAİRE BAŞKAN VEKİLİ AHMET ÇOBAN – Evlilik ilişkisi olarak değil ama yani bir fert olarak, dezavantajlı bir insan olarak sosyal yardımlardan il müdürlüklerimizin incelemesiyle yardım alınıyor, sadece bu sistem şu anda.

BAŞKAN – Mevcut durumda bu alınıyor mu yardım? Mesela, böyle bir kadın, kocası öldü, çok çocukla ortada kaldı. Uygulamada o kadın gidip de, “Bu adam benim çocuklarımla babasıydı, benim kocamdı.” deyip ama çocuklar vasıtasıyla ama bir başka şekilde alabiliyor mu, mağduriyeti engelleniyor mu? Uygulama nasıl?

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI BÜTÇE, KESİN HESAP VE RAPORLAMA DAİRE BAŞKAN VEKİLİ AHMET ÇOBAN – Şimdi, efendim, tabii, bizim il müdürlüklerimizde meslek elemanları bu aileyi inceliyor. Bunların hangi tür bir yardıma ihtiyaçları varsa, sosyal yardımlarımız çok çeşitli, şekilde yapıyor.

BAŞKAN – Anladım, eş yardımı alamıyor, başka yardımlar alıyor.

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI BÜTÇE, KESİN HESAP VE RAPORLAMA DAİRE BAŞKAN VEKİLİ AHMET ÇOBAN – Bu kanaldan olmuyor, evet.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Mesela şartlı nakil transferinden yararlanabilir çocukları için. Yani, eşi vefat etmiş olamaz ama vakfın diğer bütün yardımlarından yararlanabilir; gıda yardımı, kömür yardımı, barınma yardımı, onların hepsinden şartlı nakil transferinden de çocukları için yararlanabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Taşkın Bey siz bir şey mi ilave edecektiniz?

Buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Tabii, eski fon uygulamalarından hatırladığım bir hususu arkadaşlarıma hatırlatmak istemiştım. İlçe düzeyinde de

kaymakamlık bünyesinde bir müteveli heyetiyle, bir komisyonla da mağduriyetler giderilebilir. Yani spesifik olarak ismi geçen eşi vefat etmiş kadınların desteği olmaz ama arkadaşlarımızın ifade ettiği hususlar farklı paketlerle karşılanabilir.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Mesela, çocuklar daha küçük, okula gitmiyor, o şartlı transfer de alamıyor, biri 1 yaşında, biri 2.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Sağlık yardımımdan alabilir.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Sağlık zaten 18 yaşına kadar Türkiye’de doğan her çocuk o haktan yararlanabiliyor, yabancı uyruklu olsa dahi. Yani olağanüstü bir güzellik, belki başka bir yerde yok, birçok ülkede. Ama, hani, başka hiçbir geliri yok, yetmeyebilir.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Sayın milletvekilimin bahsettiği hususun dışında genel olarak sistemimizde yani sosyal transferler konusunda, ciddi bir artış var. Çünkü, 2000’li yıllardan itibaren ciddi bir mali alan yakaladık biz. En önemli riskimiz, işte, sosyal güvenlik kuruluşları kapsamında yavaş yavaş ortaya çıkan fırsat penceresini kaybetme ihtimalimiz, bizim en önemli korkumuz şu anda o. Sayın Sosyal Güvenlik Kurumu temsilcileri de, Aile ve Sosyal Politikalar’dan gelen arkadaşlarımızın da bahsettiği, artan oranlı bir sosyal transfer harcamamız var toplamda, ciddi bir fırsat penceresi var kapanmaya yaklaşmış durumda. Şimdi, bizim yapmamız gereken, belki -kısa elden bunu yıllık programlara da aldık, gündemimizde- sosyal transferlerin ciddi şekilde bir kodifikasyonu, derlenip toplanması, bunların 1 veya 2 ana başlıkta belki 8-10 tane ana programda değerlendirilmesi, primli ve primsiz sistemin kesin hatlarıyla ayrılması. Bunlar en önemsedığımız hususlar. Fakat, tabii, sistemimizin, geriden gelen yapının hem ataletinin kırılması hem “Elimizde ne var?” analizlerinin yapılabilmesi çok önemli. Çünkü sosyal güvenlik kurumlarının birleştirilmesini 95’te gündeme almıştık, on sene sonra gerçekleştirebildik, hâlâ da tam entegrasyon sağladığımız söylenemez, ciddi bir entegrasyon problemimiz var.

Aynı şey sosyal yardımlar hususunda da geçerli. Bakanlıktan gelen arkadaşlarımızın bahsettiği husus, bizim yazın gündemimizdeydi. Normalde Mustafa Bey’in tasvir ettiği usulle çalışmak isteriz biz, 5018 sayılı Kanun. Evvela der ki: “Planımızı koyduk. Kurumlar stratejik planlarla amaçların, hedeflerini belirlediler. Performans programlarını set ettiler, bütçelerini bağladılar ve bunları faaliyet raporlarıyla kamuoyunun bilgisine sundular.” Çalışma tarzımız budur. Ama biz bu yaz, Aile ve Sosyal Politikalar merkezli ciddi talepler ve politika önceliği olması sebebiyle hiç bütçede öngörmememize rağmen -369 milyon olarak yazmışım, Maliye Bakanlığıyla çok ciddi tartışmalarımız oldu bu konuda- ciddi bir kaynak ayırmaya başladık ama hâlihazırda sistemin ciddi bir kodifikasyona ihtiyaç olduğu, hiç açık alan bırakmaması -çünkü uygulamada Sayın milletvekilinin bahsettiği hususlarla da karşılaşmak mümkün- bunların konsolide edilmesi gereği olarak görülüyor.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun, Mustafa Bey.

TBMM UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Şimdi, Sayın Başkanım, öncelikle bugünkü sunumlar için tüm konuşmacılara teşekkür ederim.

Efendim, temel bir tartışma var, onu açmak isterim. Şimdi, hatırlanacağı üzere Medeni Kanun'daki yapılan değişiklikle birlikte, aile hukukunda evlilik süresi boyunca ortaya çıkan değerlerin beraberce üretildiği kabulü noktasında, evliliğin son bulması hâlinde de o evlilik süresince açığa çıkan değerlerin paylaşılması rejimine geçildi malumlarıdır. Şimdi, bu, sivil haklar alanında son derece önemli sayılabilecek bir gelişme. Öte yandan bunu sosyal sigorta sistemi veya sosyal güvenlik alanında bu kabulü düşünelim, senaryolaştıralım. Kadın hareketi veya kadın çalışmaları alanında şu temel argüman var: Hanede, ailede, erkeğin çalışmasını mümkün kılan, eş zamanlı, kadının hane içinde sarf ettiği emektir. Yani erkeğin aktif sigortalı olması, çalışma hayatında kayıtlı istihdam ilişkileri içinde aktif sigortalı statüsünü kazanması, hanede kadının da karşılıksız emeğini sarf etmesiyle mümkün olmaktadır. Dolayısıyla, ortaya bir değer çıkıyorsa, bir güvence çıkıyorsa, kamu bunu hakkaniyetli bir şekilde, o taraflar aile hukuku içindeki eşler arasında bir dağıtıma veya şemsiyeye güvence anlamında tanımalı. Şimdi, bizim sistemimizde bütün sistem, kadın, kız çocuğu, hanede bir değer üreten, bir refah sağlayan bir özne olarak görülmediği için bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamında görülüyor. Hâlbuki, kadın, eş rolüyle olsun, kız çocukları, çeşitli aktivitelerle olsun hanede refahın üretilmesi noktasında önemli aktörler. Ancak, sistemin mantığı gereği, sistem, aktif sigortalının iş kazasını, meslek hastalığını güvenceye alıyor. Söz gelimi mutfakta düşse kadın, bir güvence yok. Ancak, aynı saatlerde iş yerinde eş düştüğü durumunda, işte, geçici iş göremezlik ödeneği, durumuna bağlı olarak sürekli iş göremezlik geliri gibi yani sağlık hizmetlerinin dışında... Dolayısıyla, mantık, "çalışan" -ki tarihsel stok anlamında niceliksel olarak erkek- ve aktif sigortalı üzerinden sistem kurgulanmış, tamamen kadın bu sistemde bakmakla yükümlü olunan kişi. Hâlbuki, bizatihi kadın hanede refahın üreticisi. Bizatihi erkeğin çalışma hayatına karışmasını mümkün kılan arka plandaki aktör ama maalesef, ki söz gelimi, Sayın Milletvekilimiz ayrıldılar, 20-30 yıl sonra o evlilik sonlandığında aktif sigortalı olarak bütün haklarını erkek ölene kadar taşıyacak. Boşanma dediğimiz, evliliğin son bulması hâlinde kadın, 30 senelik söz gelimi emeği, sistem tarafından tanınmıyor. Yani bu kadının karşılıksız emeği tanınmıyor. Dolayısıyla, sigorta sisteminde bu bazı sigorta kollarını gözden geçirmeye ihtiyaç var diye düşünüyorum.

İkinci bir husus da, ki primsiz rejime, primsiz sisteme ilişkin. Şimdi, primsiz sistemde şöyle bir kabul üzerinden gidiyor. Gelir ve ihtiyaç tespiti analizine dayalı sistemler bunlar. Son zamanlarda dünyada da ana akım hâline gelen bir kabul bu. Şimdi, bu gelir ve ihtiyaç tespiti sisteminde ağırlıklı olarak bizim mevzuatımız haneye bakıyor; hanenin gelirlerine, harcamalarına, taşınmazlarına vesaire bakıyor, onu kişi sayısına bölüyor, belirli bir düzeyin altında ise, o, o yardıma hak kazanma noktasına

geliyor. Hâlbuki hayatın gerçekliği içinde o kişi sayısına -yani özellikle kadın ve kız çocukları açısından- o hanenin değerleri eşit bölünmüyor ki. Yani, hane, görece iyi durumda olan bir ailede kadın veya kız çocuğu yoksulluğu yaşayabilir. Yani, bakarsınız taşınmazına, gelir ve harcamalarına, bölersiniz, kişi başı o hanenin durumu ortalamanın üzerinde olur veya o yardımı hak kazanma koşullarının üzerinde olur ama kadın ve kız çocuğunun yaşam deneyimi o düzeye tekabül etmez.

Dolayısıyla, Sayın Milletvekilimizin de işaret ettiği, ben, bazı şeyleri, yardım mekanizmalarını, hak kazanma koşullarını merkezileştirirken, objektif ölçütler geliştirirken yerel koşulları, farklılıkları yani kültürel farklılıkları vesaire bizim düşünemeyeceğimiz hayatlarla karşılaşabileceğimiz olasılığını göz önünde bulundurup çok rijit değil yerel karar alıcılara da o koşullara göre inisiyatif tanıyan... Çünkü merkezî ve ulusal düzeyde homojen bir yoksulluk kabulü yereldeki kimi şeyleri gözden kaçırmamıza yol açabilir diye düşünüyorum.

Arz etmek istedim.

BAŞKAN - Çok önemli bir şey. Çok teşekkür ediyorum, çok değerli bir katkı oldu.

Buyurun.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ – Ben bir iki noktada açıklama yapma gereği hissettim. Şimdi, hâlihazırdaki sistemde, doğru, merkezî belirleniyor sınırlar ve işte kişilerin varlıklarına bakılıyor. Bu noktada puanlama projesinde bizim hedeflediğimiz 12 bölge, Düzey 2 ayrımında formüllere ulaşmak ve kır-kent ayrımında yani bizde 24 tane formül olacak ve kişinin yaşadığı yerde her türlü değişkenin ağırlığı onun yaşadığı yerdeki koşullara göre değişecek. Ve yerel inisiyatif de oldukça önemli. Yine bu formül bir puanı ortaya çıkaracak ama orada bir inisiyatif oranı da olacak. Çünkü, dediğiniz gibi her şeyi rakamlara dökemiyorsunuz. Özellikle, konu zaten yoksulluk olduğunda böyle bir şey mümkün değil belki de. Dolayısıyla, burada kır-kent ayrımı, 12 bölge ayrımını ben ifade etmek istedim.

Bir de yerel inisiyatif de var. Ve müteveli heyeti zaten yereldeki atanmış ve seçilmiş üyelerden oluşuyor vakıflardaki müteveli heyeti yapısı. Dolayısıyla, hem atanmış kişiler hem seçilmiş kişilerin bir arada olduğu, aynı zamanda -burada yaklaşık 150 tane değişken var bu formülün içerisinde- oradan gelecek bilgiler ve tabii ki haneye gidildiğinde görülecek başka bir şey varsa onun da katılabileceği bir mekanizmayı hayata geçireceğiz 2013 yılı itibarıyla, onu ifade etmek istedim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Katkı sağlamak isteyen, ilave bilgi vermek isteyen?

Buyurun.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ - Tabii, şöyle bir açıklama yapabiliriz. Yani, şimdi, primli sistem üzerine gidiyor Sosyal Güvenlik Kurumunun

sistemi ve dünyanın birçok yerinde olduğu gibi. Yani, sigorta kollarıyla çalışan kişiler doğrudan ilişkili ve genelde onların karşılaştığı riskler güvence altına alınıyor öncelikle. Ama tabii vefatı hâlinde, maluliyeti hâlinde ya da bazı sigorta kolları itibarıyla bu kalanlarına da bir yardım sağlıyor ya da çalıştığı dönem içinde bakmakla yükümlü olduğu sıfatıyla sağlıyor ama söylenilen öneri, tabii, yeni bir şey ama hani çok sıcak bakılacak bir şey değil yani hane halkındaki bütün gelirlerin dikkate alınarak veya hane halkındaki bir kişinin destek verdiği, kadın statüsünde çalışan kişiye destek verdiği noktasında bunun da bir sonucu olmalı. Tabii ki bir görüş ama şu anda çok sıcak bakacağımız bir görüş gibi değil yani bizim açımızdan böyle bir durum yok.

BAŞKAN - “Uygulanabilir olması bakımından.” diyorsunuz.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ - Uygulanabilir gibi görülüyor tabii bizim açımızdan da.

BAŞKAN - Tabii, çalışılır, tartışılır çünkü o da reel bir durum.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ - Ama tartışılabilir, yeni bir şey tabi.

BAŞKAN - Çünkü, bu da reel bir durum yani gelir seviyesi yardıma müstahak olmayan pozisyon oluyor biliyorsunuz ama o hanelerde işler çok değişik oluyor. Mesela, bu dünyadaki gayrimenkullerin yüzde 95'i erkeklerin üstüne biliyorsunuz, yüzde 5'i kadınların üzerine.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ - Doğru, doğru.

BAŞKAN - Baktığın zaman herkes zengin, iyi evlerde oturuyor yani herkes dediğim hani o kesimin, herkesten kastım, karı-koca birlikte, ailece iyi evler, iyi arabalar birlikte ama bir felaket geldiğinde veya aileye bir tehdit geldiğinde kadın daima yoksul ama erkek bütün haklarıyla, mülkiyet haklarıyla, güvenlik haklarıyla hayata devam ediyor. Belki de Türkiye'nin... Henüz dünyada da çok başanmış bir şey değil bu, size de çok hak veriyorum çünkü bunun kriteri de yok yani ama belki de hep birlikte tartışılması gereken “Acaba burada ne yaparız?” diye bakılması gereken bir alan.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ - Başkanım, bu yapılırsa, yapılsa bile hani muhakkak sosyal yardım olarak düşünülmeli. Yani primli sistemin dışında bir sistem bana göre, benim fikrim yani, hani, yapılacaksa böyle yardımlar, bunu sosyal yardım kapsamında değerlendirmek lazım diye ben düşünüyorum. Primi bunun içine koyarsak dünya şunu konuşuyor artık: “Bu kadar bonkör olmamalıyız. Kişisel hesaplar üzerinde bir sosyal güvenlik sistemi olmalı yani bu açıklarımızı azaltmalıyız.”ı konuşuyor. Böyle yaparsak biraz aşırı sosyal bir sosyal güvenlik olur yani sosyal güvenliği aşıp... Sosyal güvenlik olmaz.

BAŞKAN - Ama bunu tartışan ülkeler, biliyorsunuz, genelde iflas eden, ekonomisi darboğaza giren ülkeler. Çok şükür, Türkiye'de, sizlerin de tabii sayesinde, bu ülkede bürokrasiyle, hükümetiyle, Medisiyle çok daha iyi çalışmalar olacak. Zaten bunun formülünü bulan tarihe geçer, ben

size söyleyeyim. Yani, sosyal yardımları gerçekten hakkaniyet üzerine yani bir uydurulmuş kriterler silsilesi değil de, gerçekten hakkaniyet üzerine dağıtabilen bir sistemi bulan ve bunu uygulayabilen tarihe geçecek. Ben ona oyumu veririm.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI İSMAİL SEVİNÇ - Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Başka ilave etmek isteyen var mı?

Buyurun Taşkın Bey.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN - Efendim, gene konuşma içerisinde geçti, bugünkü sunumlarda, 2010/14 sayılı Genelge'yle ilgili. Şimdi, malumunuz 2 tane kurumumuz var yani stratejik planların ve performans programlarının değerlendirilmesiyle, bunların uyumlaştırılmasıyla ilgili. Kalkınma Bakanlığında bu konuyla ilgili arkadaşımıza bir uyarı mesajı gönderdim. Hâlihazırda -Mustafa Bey'le de konuştuk- ilk stratejik planlar tamamlanmak üzere, yenileri hazırlanıyor şu anda. Tam da zamanıdır aslında, bu hassasiyetin, 2010/14 sayılı Genelge'nin de hayat bulması gerçekleşecektir yani bir iki yıl içerisinde oturacaktır, stratejik planların hazırlanmasıyla. Bu hususun kayıtlara geçmesini istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Bu arada ben hem bizim dâimi uzmanlara hem de misafir uzmanlara bir sorayım: Bu Komisyon tarafından dinlenilmesinde fayda gördüğünüz kurum veya isim var mı? "Konunun ne olduğunu tam bir anlasak." diyor herkes.

SOSYAL GÜVENLİK UZMANI HİCRAN ATANIR - Başkanım, ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN - Tabii, buyurun.

SOSYAL GÜVENLİK UZMANI HİCRAN ATANIR – Malumunuz, Kadın Emeği ve İstihdamın Girişimi Platformunda önemli akademisyenler var yani Doçent Doktor İpek İlikkaracan gibi, Yıldız Ecevit gibi. Ben onları öneriyorum sorunuza cevap olarak.

Bir de, arz etmek istediğim bir husus da, özellikle, bu kadının emeğinin görünürlüğü noktasında, dediğiniz gibi -son derece katılıyorum yani- tortusal bir sosyal refah anlayışının çıktılarını yaşıyoruz. İşte, gelir ve kişinin başvurusu esaslı bir sosyal yardım sisteminden edinim söz konusu. Ve kadının emeği evin içinde görünüyor ve iş gücü piyasasında da aslında çok görünür olduğunu söyleyemeyiz çünkü kayıt dışı istihdam denilen bir olgu var malumunuz. Ve biz kayıt dışı oranlarına baktığımız zaman, kadının istihdamdan erkeğe oranla daha fazla dışlandığını görüyoruz, özellikle, ücretsiz ev işçiliği noktasında. Dolayısıyla, aslında hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının bu sosyal yardım politikaları ekseninde hem de Sosyal Güvenlik Kurumunun kayıtlı istihdamı artırma çalışmaları çerçevesinde kayıt dışı çalışanlar ortak bir kümeyi oluşturuyor aslında politikalarımızda.

Yani sosyal yardım alıyor çünkü geliri kayıtlarda yok, sosyal yardımın öznesi oluyor. Aslında, sosyal güvenlik kapsamı içerisinde bir güvenceye kavuşturulabilir ama bizim için sistemde yok, kayıtlı değil. Yani bu noktada bence kayıtlı istihdamın artırılması pek çok sorunu kökünden çözebilecek bir bakış açısını oluşturuyor.

Arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ - Ben de bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Buyurun.

SOSYAL YARDIMLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME VE TANITIM DAİRE BAŞKAN VEKİLİ ŞEBNEM AVŞAR KURNAZ - Beki katkı sağlayabileceğini düşündüğüm bir hocamızın ismini vermek istiyorum, toplumsal cinsiyet bütçelemesi anlamında, Boğaziçi Üniversitesinden Profesör Doktor Şemsi Özer, feminist iktisat alanında.

BAŞKAN – Bizim havuzumuzda olan, evet...

Teşekkür ediyorum.

Başka ilave etmek isteyen yoksa ben toplantıyı kapatıyorum. Bütün katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.29